

POZNATKOVÉ BILANCE ŽÁKŮ 5. TŘÍDY II PROBLEMATIKA KOMPLIKACE ODPOVĚDÍ

Miroslav Klusák

OBSAH

ÚVOD

1. SLOHOVÉ FORMY ODPOVĚDÍ

2. VÝČTY PŘEDMĚTŮ UČENÍ VS. DALŠÍ KATEGORIE OBSAHU TEXTU

3. SHRNUTÍ ANALÝZY „DALŠÍCH KATEGORIÍ OBSAHU TEXTU“

ZÁVĚR

PŘÍLOHA

ÚVOD

Práce navazuje na loňskou zprávu, která se zabývala analýzou toho, v čem může pro žáky spočívat pracnost odpovědi na otázku, ve které mají napsat, co se od narození naučili a co by se chtěli v budoucnu naučit.¹ Obecněji formulováno- mají vyložit obsah pojmu „osobních osnov“. Přitom jsem se soustředil na problém vyčleňování předmětů učení a zmapoval vyskytnuvší se komplikace spjaté s vnitřní strukturací výčtu předmětů učení.

Uvažoval-li jsem přitom tak, že pracnost odpovědi se v dané situaci nevyčerpává jen v dimenzi délky textu (množství slov), mohl jsem si v závěru loňského textu připomenout, že se nevyčerpává ani množstvím označených předmětů učení, které se žáci naučili nebo by se v budoucnu naučit chtěli. Předjímám-li vývoj tohoto textu, tak i pokud do komplikace odpovědi v rámci výčtu zahrnu slova použitá na nic nového neříkající opakování předmětů učení, spojovací výrazy použité ve výčtu a výrazy nabízející nekonkrétní doplnění výčtů či odmítání odpovědi („...“, „hodně věci“ apod.), tj. i pokud budu pracovat s jakousi brutto kvantifikací výčetné komplikace odpovědi, mohu zjistit, že i když se touto komplikací vyčerpává více jak 75% odpovědi u 15 z 26 žáků, pro jiných 7 žáků se touto komplikací vyčerpává méně jak 25% odpovědi.

Jaké další komplikace, resp. dimenze komplikace odpovědi žáci vtáhli do hry, se tedy nejdříve snažím zjistit srovnáním jejich bilancí v rámci tří žánrů odpovědi (výčetný, anaforický, biografický), které jsem spíše intuitivně vyčlenil v loňském textu. Z tohoto srovnání však vzešlo jen první tušení toho, že by bylo vhodné o hledaných komplikacích uvažovat jako o aktualizacích narážek obsažených v otázce, tj. jako o citlivosti a reakcích žáků na odpověď komplikující výzvy v dané situaci. (Např. na členění otázek v instrukci na „za prvé - v minulosti“ x „za druhé - v budoucnosti“ odpovídají někteří žáci podrobnější elaborací chronologické determinace jednotlivých případů učení či celé odpovědi; a přitom lze rozlišit různé žáky používané chronologie - věku (*V 6 letech*), socializačních institucí (*V první třídě*) či vývoje identity (*Když jsem byla předškolák*.) A dále ze srovnání vzešel závěr o potřebě

¹ Pro komparaci textu s daty odkazují na *Přílohu*, pro pasportizaci dat odkazují na svůj text v - Pražská skupina školní etnografie: *5. třída. Příloha závěrečné zprávy o řešení grantového projektu GA ČR 406/97/0870*. Praha, Katedra pedagogické a školní psychologie PedF UK v Praze 2000.

systematičtější analýzy „dalších kategorií obsahu textu“ (kromě již zmíněných výčtů předmětů učení).

1. SLOHOVÉ FORMY ODPOVĚDI

Problematiku vyčleňování předmětů učení jsem začal analyzovat s použitím představy, dle které lze předměty učení hledat ve „*větech odpovídajících na instrukci*“. Tyto věty jsem definoval vzorem „*naučil(a) jsem se...*“ a „*chtěl(a) bych se naučit...*“. Podstatné tedy bylo, že žáci-autoři bilancí-textů vystupovali v těchto větech jako jejich subjekty (podměty), k nimž bylo možné předměty učení vztáhnout právě prostřednictvím predikátu (přisudku) vyjádřeného slovesem „*naučit se*“. Tedy, když žáci vypovídali (komplementárně k instrukci) o tom, že oni sami byli subjekty učení, že oni sami byli zároveň objekty učení a že toto učení bylo dokonáno, završeno, ukončeno.²

Přitom jsem narazil na to, že někteří žáci, resp. jen někteří žáci ve svých textech použili právě jen tuto větu pro každou ze dvou požadovaných odpovědí. Předběžně a zkusmo (bez důkladné analýzy a teoretizace) jsem potom začal uvažovat o tom, že tito žáci „*tuto větu či její elipsu „povýšili“ na slohový žánr odpovědi na instrukci*“, že použili **výčetný žánr odpovědi**.

Exemplárním případem této kategorie je MZ/11, odpovídající na instrukci celou větou: „*1. Od narození až do teď jsem se naučila: chodit, (...) a volejbal.*“ -a- „*2. Chtěla bych se naučit: karate, (...), hrát hokej.*“ Žákyně tedy věty začíná pořadovým číslem každé ze dvou požadovaných odpovědí, výčty předmětů učení **uvádí** dvojtečkou a věty zakončuje tečkou. ŘJ/19 ve srovnání s tímto vzorem nepoužívá velké písmeno na začátku druhé věty a nekončí ani tečkou, ani třemi tečkami, které by označovaly neúplnost výčtů, ale jen čárkou. (Ve druhé větě používá čtyři anafory „*naučit se*“, čímž se -obdobně jako u některých následujících žáků- do určité míry zpochybňuje klasifikace žánru této odpovědi.) HB/4 ve srovnání s předchozími uvozuje první větu stručnějším „*1. Naučila jsem se:(...)*“ a ani jednu větu formálně neukončuje. (Ve druhé větě používá jednu anaforu „*chtěla bych se naučit*“.) MV/14 používá v první větě rovněž stručnější uvedení, ve druhé pak neuvádí výčet dvojtečkou a ani jednu větu formálně neukončuje. (V první větě používá jednu anaforu „*naučil jsem se*“.) HA/5 používá v první větě rovněž stručnější úvod, u obou vět není výčet uvozen dvojtečkami, za posledními členy výčtů však má čárky. PI/17 se od předchozí liší jen vynecháním čárky za posledním členem výčtu v první větě. KJ/9 a SP/21 se vzájemně liší tím, že první uvádí výčet první věty dvojtečkou, oba však nejen končí věty čárkami, ale též výčet druhé věty uvádějí jen pořadovým číslem.

PJ/18 se od vzoru liší uvedením výčtu opakováním otázek a jejich překladem do první osoby jednotného čísla a od dokonalosti jeho formy jen neukončením první věty a ukončením druhé čárkou. SchM/20 na rozdíl od předchozí žákyně neuvádí pořadová čísla, první větu uvádí stručnější podobou otázky a druhou dokonce jen souslovím „*chtěl naučit*“ bez reflexivizace a volného kondiciálového morfému *bych*; u druhé věty nepoužívá na začátku velké písmeno; obě věty však končí alespoň čárkou.³

² Tuto podmínku jsem považoval za naplněnou též: v případě explicitně vyjádřené **nutnosti**, která sice zpochybňuje samostatnost či suverenitu žáka v roli původce činnosti „*naučit se*“, neruší však platnost vyjádření této role jako takové (OP/15 *jsem se to musel naučit*); ve dvou případech, kdy předmět učení byl vyjádřen gramatickým přísudkem, a to jmenným, který identifikoval a determinoval neurčitě a obecněji označení předmětu učení podmětem „(to), co jsem se naučil(a)“ (MK/13 *Ve 2. a 3. třídě to byla* a OP/15 *jako první, co jsem se naučil, bylo*); i v případě, kdy předmět učení byl vyjádřen několikanásobným gramatickým podmětem, který je prisouzen jako přírůstek a zároveň logická determinace ke gramatickému předmětu, který vyjadřuje logicky neurčitější a obecnější označení předmětu učení „(to), co jsem se naučila“ (ŠL/22 *Ve 2. třídě jsem se naučila (...)* A *ve 3. třídě přibýly (...)*).

³ Ve věci přínosu podtrhávání (HB/4 a SchM/20) a odsazení výčtu na další řádek (ŘJ/19) k dokonalosti formy nemám jednoznačný názor.

PO/16 uvádí oba výčty jen pořadovým číslem, a byť končí věty čárkami, u druhé nepoužívá na začátku velké písmeno. BM/2, ŠK/23 a TK/24 rovněž uvádějí výčty jen pořadovými čísly, nepiší velká písmena a nekončí věty ani čárkami, kromě poslední žákyně v případě první věty, která má neukončenost výčtu formálně označenu devatenácti tečkami. (BM/2 ve druhé větě používá anaforu „*se naučit*“.) V případě TK/24 narážím též na to, že „*hrát nekonečno her*“, které by se dalo považovat za předmět učení, je k žákyni vztaženo instrukci nerespektujícím predikátem „*umím*“.

Pro tuto kategorii -celkem 14 z 26- textů spočívá tudíž jejich variabilita -tak, jak byla analyzována- jednak ve větší či menší **ne/dbalosti pravopisu věty**, jednak ve větší či menší **úplnosti, resp. eliptičnosti či úspornosti při uvádění vlastního výčtu předmětů učení**. A tato charakteristika platí i pro další tři, resp. pět žáků, kteří výčetný žánr použili při odpovědi na druhou otázku instrukce „*chtěl(a) bych se naučit.*“.

Jednak jde o: HuP/7, která na rozdíl od vzoru ukončuje větu vykřičníkem; HE/6, která za pořadové číslo přidává čárku, avšak neuvozuje vlastní výčet dvojtečkou; MK/13, která uvozuje výčet jen pořadovým číslem a samotný výčet formuluje ve dvou větách (tedy vlastně anaforicky). Jednak o ML/12 a VA/26, kteří se liší tím, že první uvádí vlastně jen jeden předmět učení, zatím co druhý uvádí své tři předměty učení jen pořadovým číslem; a kteří oba neukončují své věty ani čárkou. Společně je pro ně též, že své výčty **komentují**. A byť v podobě zřetelně oddělených poznámek, je odpověď jako celek přece jen **komplikovanější**, než prostý výčet ostatních žáků této kategorie.

V případě posledních dvou uvedených žáků se tedy znovu dostávám k tomu, že jsem o výčetném žánru odpovědi uvažoval též jako o způsobu odpovědi, který se odlišuje od způsobů jiných, a to takových, ve kterých výčty předmětů učení (případně jednorvkové) obsažené ve větách typu „*naučil(a) jsem se...*“ a „*chtěl(a) bych se naučit...*“ jsou součástí komplikovanějšího celku odpovědi na instrukci -a to žánru anaforického a biografického.

Exemplárním případem **anaforického žánru odpovědi** je HE/6, přesněji, její odpověď na první otázku instrukce. Pořadové číslo uvádí deset vět začínajících velkým písmenem a zakončených tečkami, třemi tečkami a vykřičníkem. V prostém anaforickém vztahu jsou zde u 1., 3., 6., 7., 9. a 10. věty výrazy „*Naučila jsem se...*“, které slouží uvedení vlastních výčtů předmětů učení. Prakticky rovnocennou obdobou je obměna slovosledu a navazující příslovce „*Dále...*“ u 2. věty. V anaforickém vztahu opakování s pozměněným slovosledem jsou dané výrazy ve 4. a 8. větě a elipsa tohoto výrazu ve větě 5. Za anaforická navazování pak lze ovšem považovat i příslovečná určení na počátku těchto vět. Konečně, vlastně samostatná věta (jedenáctá, resp. 2.), která zřejmě vznikla začleněním příslovečného určení „*ve školce*“ tak, aby bylo jednoznačně platné jako **okolnost učení**, k předmětu učení „*hrát hry*“ (na konci 1. věty), rovněž obsahuje anaforické „*jsem se naučila*“.

Od tohoto vzoru se liší další tři žákyně, jejichž odpovědi na druhou otázku v instrukci jsem považoval rovněž za anaforický žánr odpovědi. Pro BK/1 a HP/3 však je v anaforickém vztahu jen modální sloveso s volným morfémem „*chtěla bych*“, zatímco sloveso „*naučit se*“ se vlastně vyskytuje jen jednou; obdobně jako u JN/8, u které jeho opakování slouží možná spíše reartikulaci předmětu učení, než uvedení předmětu souřadného. To, co by se dalo též považovat za předměty učení, je zde k žákyním vztaženo predikáty vyjádřenými slovesem „*umět*“, nebo píší o tom, co by chtěly „*(u)dělat*“, případně čím nebo jaké by chtěly „*být*“. Pro tuto kategorii textů pak ovšem jejich variabilita nespočívá jen ve větší či menší ne/dbalosti pravopisu věty a větší či menší úspornosti při uvádění vlastního výčtu předmětů učení. Variabilita zde, a vlastně už v případě posledních dvou žáků uvedených v předchozí kategorii, spočívá též v **aktualizaci různých narážek (aluzi)**, které žáci vyčetli z instrukce.

Na rozdíl od předchozích dvou kategorií mi v případech **biografického žánru odpovědi** není jasné, který text považovat za exemplární případ. O biografii jsem intuitivně uvažoval v případech: BK/1, HP/3, JN/8, LD/10, ML/12, MK/13, OP/15, ŠL/22, TrK/25 a VA/26 –pro jejich odpovědi na první otázku v instrukci; LD/10, ŠL/22 a TrK/25 –též pro jejich odpovědi na otázku druhou (zbývá pak OP/15, jehož odpověď na druhou otázku jsem považoval za zvláštní případ –odmítnutí odpovědi).

Zbývá pak vlastně ještě HuP/7, jejíž odpověď na první otázku jsem nejdříve považoval za výčetný žánr, nyní mi však připadá jako přechodná či spíše právě elementární forma žánru biografického. Tato žákyně sice začíná odpověď na první otázku pořadovým číslem a výčet předmětů učení uvozujícím „*Naučila jsem se:*“, nenavazuje však bezprostředně vlastním výčtem předmětů učení, ale **výčtem takových výčtů**. Každá z jeho čtyř částí je uvedena vlastním pořadovým číslem a začíná velkým písmenem. V prvním případě je formálně zakončena čárkou a ve třetím dokonce tečkou. Ve druhé, třetí a čtvrté části jsou vlastní výčty uvedeny výrazy „*V jesličkách:*“, „*Ve školce:*“ a „*Ve škole:*“. Nejde pak ani tak o to, zda-li uvedené výrazy chápat jako v postpozici rozepsané a vytčené několikanásobné příslovečné určení místa k „*naučila jsem se*“, nebo naopak tento výraz chápat jako vytčený z jeho anaforického použití ve 2. – 4. větě, kde by po něm zbyly elipsy, nebo zda celou odpověď chápat spíše jako spojení textové, textový útvar (vs. věta, souvětí). Podstatné je nejdříve to, že přes dvojznačnost syntaktické vazby považuji za smysluplnější považovat tato příslovečná určení za rozvíjející vlastní predikát a nikoli předmět učení. A dále, že v celku odpovědi na první otázku mají tyto výrazy rovněž a nakonec spíše platnost příslovečného určení času.

Žákyně tedy svůj výčet předmětů učení člení na čtyři části, nikoli však bezprostředně kategorizací předmětů učení, ale zprostředkovaně, **aktualizací narážky na členitost času** „*Od narození až do teď...*“ v instrukci. Čas, který v samotné instrukci byl definován jako (auto)biografický (vs. historiografický –např. „*od narození Krista*“ či „*od roku 19.*“), tedy žákyně člení na čtyři etapy života, které jsou definované docházkou do různých sociálních a socializačních institucí –*jesličky, školka, škola*. Mezi předměty učení teprve takto zprostředkovaně zavádí **koordinaci** vyššího řádu, než je základní souřadnost, a to jednak sounáležitost v jednotlivých danými etapami života autorky vyčleněných kategoriích předmětů učení, jednak posloupnost zprostředkovanou sounáležitostí v těchto kategoriích.

Jako u BK/1 a HP/3 vyskytuje se u této žákyně případ vztažení se k potenciálnímu předmětu učení prostřednictvím instrukci nerespektujícího predikátu – „*chodím na sportovní gymnastiku*“.

Na hypotetické škále komplikovanosti aktualizace narážky na členitost času by předchozí žákyni byl zřejmě nejbližší VA/26. Také tento žák člení výčet předmětů učení na dílčí části, a to dle jednotlivých jedenácti *roků* od svého narození – „*rok 0*“. U tohoto autora se však objevuje ještě jedna komplikace odpovědi v podobě tří případů použití **glos** -části textu graficky vyčleněné z celku prostřednictvím odkazujících znaků „***“ a přitom *objasňující určitá místa v textu, doplňující či komentující základní text*.⁴

Členění výčtu předmětů učení dle chronologie desíti až dvanácti roků od narození, členění dle **chronologie věku**, členění obdobné předchozímu VA/26 používají na první pohled jako určující též LD/10, ML/12 a TrK/25. To je však skutečně jen dojem z prvního pohledu.

Když ML/12 člení svůj výčet na osm životních etap, ve kterých anaforicky uvádí dílčí výčty toho, co se naučil (s výjimkou etapy 4.), doplňuje jednotlivé věty příslovečnými určeními „*Před školkou...*“, „*V školce...*“, „*V první třídě...*“, „*Ve druhé třídě...*“, „*Během třetí třídy...*“,

⁴ *Slovník literární teorie*. Praha, Československý spisovatel 1977, s.128.

„*Ve čtvrté třídě...*“ a „*V páté třídě...*“. A tato určení, resp. **chronologie socializačních institucí** je zde nakonec určující – obdobně „elementární“ HuP/7; byť v kombinaci s chronologií věku, byť v průmětu do chronologie věku, tj. alternativního systému členění času „Od narození až do teď...“. Touto **kombinací** se ovšem daný autor „vzdaluje“ na hypotetické škále komplikovanosti aktualizace narážky na členitost času jak HuP/7, tak VA/26.

U daného autora se pak ve 4. etapě vyskytuje případ vztažení se k potenciálním předmětům učení prostřednictvím instrukci nerespektujícího predikátu – „*uměl plavat a psát*“. V 5. etapě autor rovněž uvádí biografickou událost – „*hrál jsem na celostátním žebříčku*“, která sice zřejmě souvisí s „*trochu hrát tenis*“ ve 3. etapě (obdobně jako „*velmi dobře plavat*“ v následující etapě souvisí s „*uměl plavat*“ v etapě 4.), avšak jen implicitně, nikoli snad nepravděpodobně, ale s nemalým „domyšlením“. Další komplikací odpovědi je odpověď na druhou otázku komentující **postskriptum**, obdobné glosám VA/26.

Obdobně, když LD/10 uvádí výčet 6 etap svého života, drží chronologii věku do třetí etapy, kdy vlastně přechází k chronologii socializačních institucí; v případě školy pak pracuje s členěním školní docházky na své jazykové škole, kde do třetí třídy se skládají přijímací zkoušky a kde jazyková výuka nabývá od tohoto ročníku nové, vyšší intenzity.

Touto kombinací chronologických principů by tedy byla autorka srovnatelná s předchozím ML/12. Na hypotetické škále komplikovanosti aktualizace narážky na členitost času však autorku od HuP/7 a VA/26 ještě dále „vzdaluje“ to, že v jejím případě se snad už ani nedá uvažovat o tom, že by chronologické členění dosavadního života bylo členěním výčtu předmětů učení, že by se jednalo o výčet výčtů, o biograficky koordinovaný výčet předmětů učení. Při prvním teoretickém určení specifčnosti její odpovědi lze totiž uvažovat o tom, že v jejím případě tomu není tak, že by se mezi většinou případů uvádění předmětů učení, které lze vztáhnout k autorce predikátem „*naučila jsem se*“, vyskytovaly více méně ojedinělé případy, ve kterých jsou potenciální předměty učení k autorce vztaženy instrukci nerespektujícími predikáty, či komentáře, nýbrž tak, že je tomu spíše naopak, že více méně ojediněle jsou v textu uváděny předměty, které se naučila. A to celkem 3; a to v textu o délce 224 slov; a to ve srovnání s HuP/7, která v 226 slovech vyjádřila 74 předmětů učení, s VA/26, u něhož je tento poměr 128/33, a s ML/12, u něhož je tento poměr 108/12.

Jedná se však skutečně ještě o posun v dimenzi hypotetické škály komplikovanosti aktualizace narážky na členitost času, nebo spíše o přechod k aktualizaci jiné či jiných narážek? A jak by bylo možné odpověď na tuto otázku teoreticky vyjádřit a tak ozřejmit?

Podle výše provedené charakteristiky specifčnosti odpovědi dané autorky je možná východiskem k odpovědi na dané otázky kvantitativní analýza toho, jaký prostor ve svém textu věnují autoři artikulaci předmětů učení a jaký prostor věnují dalším kategoriím obsahu textu – přičemž za jednotku rozsahu zkoumaného „prostoru“ se nabízí textovým editorem MS Word vyčleněné „slovo“. Tato kvantitativní analýza by totiž nezbytně vyžadovala prohloubení kvalitativní analýzy právě teoreticky nepřesně chápaných „dalších kategorií obsahu textu“. Dříve, než bych přistoupil k takovéto analýze, mohl bych se pokusit o dokončení již započaté analýzy žáky používaného chronologického principu.

Tedy, mezi tři žáky, kteří na první pohled používají chronologii věku, jsem zařadil též TrK/25. Tato autorka sice: začíná členění etap svého života nesourodým úsekem „*V prvních dvou měsících...*“; k vyjádření 3. etapy používá dvojnásobné vazby „*Od dvou až čtyř let...*“; 2. a 3. etapu vlastně nenavazuje a 4. a 5. etapu překrývá; a 3. a 5. etapu nevyčleňuje ve formě samostatných odstavců – přesto by se dalo uvažovat o tom, že nakonec podává výčet 5 etap svého života a že přitom používá chronologii věku.

Od důsledné koordinace výčtu předmětů učení aktualizací narážky na členitost času chronologií věku –jako u VA/26- se však liší nejen uvedenými skutečnostmi, ale také tím, že označení 4. a 5. etapy („*Od 5-7...*“, „*6-11 let...*“) jakoby ani nemělo platnost takového označení, ale jen příslovečného určení času v daných větách, když v následujících větách autorka uvádí nová, resp. opakující se určení – „*V 6 letech...*“ a především „*Od šesti...*“.

I když poměrem použitých slov a vyjádřených předmětů učení 176/25 se zdaleka neblíží předchozí LD/10, také u této autorky se vyskytuje značné množství textu, které nelze považovat za ojedinělé nerespektování instrukce.

A jak je tomu se zbývajícimi šesti žáky, jejichž bilance –přesněji, jejichž odpovědi na první otázku- jsem intuitivně považoval za biografie? Především, pro všechny by šlo uvést a vytknout charakteristiku o ne/respektování instrukce z předchozího odstavce. A dále...

Když BK/1 začíná první větu své odpovědi příslovečným určením času „*Když jsem byla malá...*“ a pak v dalších dvou větách používá „*Když jsem byla větší...*“ a „*Když jsem byla předškolák...*“, používá vlastně chronologii odlišnou od chronologií socializačních institucí či věku –a to chronologii změn své identity, **chronologii vývoje identity**. Tuto chronologii však potom, pro 4.-6. etapu života, střídá chronologii socializačních institucí – „*V 1. třídě...*“, „*Ve 2. třídě...*“ a „*Ve 3-5 třídě...*“ (příčemž obdobně jako LD/10 pracuje s třetím ročníkem jako s předělem v členění času školy, na rozdíl od zmiňované žákyně jej však začleňuje do poslední etapy svého dosavadního života a tuto dále člení dle jednotlivých ročníků).

Pro HP/3 je charakteristické použití chronologie socializačních institucí; vlastně však pouze školy (etapa od narození do 6 let je artikulována – „*Než jsem šla do 1. třídy...*“). Jeden případ alternativního typu příslovečného určení času –ve druhé větě „*V 6 letech...*“– je pak spíše ojedinělou nedůsledností než kombinací s chronologií věku. Co však uvedenou autorku ještě dále „vzdaluje“ na hypotetické škále komplikovanosti aktualizace narážky na členitost času je to, že se též **v čase pohybuje „nazpět“** –ve 3. etapě „*Mezitím...*“ a „*Už dřív...ve školce a ve škole.*“; a rovněž po anticipaci 5. etapy, po zavedení času budoucího „*Pak půjdeme na druhý stupeň...*“.

Při členění svého života na 3 etapy používá JN/8 nejdříve a v podstatě chronologii vývoje identity – „*-když jsem se narodila...*“, „*-když jsem byla starší...*“ (// „*Když jsem byla větší...*“). Poté, při dalším členění těchto etap ji kombinuje s chronologií věku (v 1. etapě) a socializačních institucí (ve 2. etapě).

Následující v pořadí MK/13 používá obdobně jako HP/3 školy k artikulaci chronologie socializačních institucí na 4 etapy –avšak bez toho, že by ji kombinovala s jinými chronologickými principy.

To OP/15 se svými 5 či 6 etapami (podle toho, zda „*Pak mě máma poslala do školky...*“ má platnost nové etapy či překrytí s „*V pěti letech...*“) střídá princip věku a socializačních institucí.

A ŠL/22? Ta člení svůj život na 6 etap s využitím nejen kombinace a střídání chronologie vývoje identity s chronologií socializačních institucí, ale vlastně prezentuje i přechodnost a příbuznost těchto dvou principů („*byla jsem předškolák*“ → „*přestoupila do 1 třídy*“ → „*ve 2 třídě*“). Zvláštního druhu komplikace členění času je pak **matoucí opakování** – „*Až jsem začala chodit do školy...*“ x „*Až jsem přestoupila do 1 třídy...*“.

Co se týče zbývajících tří žákyň, v jejichž případě jsem intuitivně uvažoval o biografickém žánru odpovědi, a to v případě jejich odpovědi na druhou otázku (LD/10, ŠL/22 a TrK/25), také pro ně by se dala zopakovat výše pro TrK/25 již uvedená charakteristika o ne/respektování instrukce. Ve srovnání s minulostí je ovšem členění budoucího života mnohem až nesrovnatelně jednodušší a doopravdy ani nemá podobu určení času, nýbrž etap-cílů

identitního vývoje. LD/10 tak –tedy implicitně- uvažuje o etapách „vysokoškolského studia – zaměstnání“, ŠL/22 o „středoškolského studia – vysokoškolského studia – zaměstnání“ a TrK/25 jen o časově nerozčleněné „kariéře herečky“.

2. VÝČTY PŘEDMĚTŮ UČENÍ VS. DALŠÍ KATEGORIE OBSAHU TEXTU

Přistoupím-li nyní k zamýšlené analýze „dalších kategorií obsahu textů“, nabízí se mi postupovat po jednotlivých bilancích v pořadí, které jsem zavedl v předchozí kapitole, neboť toto pořadí již sleduje i míru komplikovanosti textů dalšími kategoriemi, byť méně systematicky.

Tak u exemplárního případu výčetného žánru odpovědi **MZ/11** bych nyní zavedl vedle jednoslovných a víceslovných označení předmětů učení, které ze 121 slov vyčerpávají (25 + 78 =) 103 slov, nové čtyři kategorie:

1. **Opakování předmětů učení**, dále jen „opakování“, které vyčerpává 3 slova („brečet“, „smát se“);

2. **Spojky ve výčtu předmětů učení**, dále jen „spojky“, které vyčerpávají 1 slovo („a“);

3. **Predikátor⁵ „naučit se“**, který vyčerpává 7 slov („jsem se naučila:...“, „Chtěla bych se naučit:...“), který sám o sobě už je v **anaforickém vztahu k instrukci** a možná tak plní nejen funkci uvedení vlastních výčtů předmětů učení do celé věty dle imperativu školní rétoriky „Mluv celou větou!“, ale též funkci uvedení či posílení vazby odpovědi na otázku;

4. **Determinace predikátoru „naučit se“**, tj. kategorie, do které započítávám nejdříve 2 řadové číslovky („1.“, „2.“) -v daném případě rovněž anaforické k instrukci, a tudíž nejen označující základní členění textu dle kritéria minulost/budoucnost, ale též posilující vazbu na instrukci. Dále 5 slov příslovecného určení času („Od narození až do teď...“) -které je rovněž anaforické k instrukci. Celkem tedy 7 slov.

(Celkový součet tedy souhlasí s počtem 121 slov vyčleněných textovým editorem MS-Word.)

U **ŘJ/19** ze 113 slov vyčerpávají předměty učení (18 + 71 =) 89 slov. Spojky vyčerpávají 2 slova („a“). Predikátor „naučit se“ vyčerpává 15 slov („jsem se naučil:...“, „chtěl bych se naučit:...“, 4x „naučit se...“). Do kategorie determinace k predikátoru „naučit se“ započítávám 7 slov („1. Od narození až do teď...“, „2.“).

U **HB/4** ze 102 slov vyčerpávají předměty učení (17 + 70 =) 87 slov. Spojky vyčerpávají 2 slova („a“). Predikátor „naučit se“ vyčerpává 11 slov („Naučila jsem se...“, 2x „chtěla bych se naučit...“). Do kategorie determinace predikátoru „naučit se“ započítávám 2 slova („1.“, „2.“).

U **MV/14** ze 110 slov vyčerpávají předměty učení (20 + 76 =) 96 slov. Spojky vyčerpávají 2 slova („a“, „i“). Predikátor „naučit se“ vyčerpává 10 slov (2x „Naučil jsem se...“, „Chtěl bych se naučit...“). Do kategorie determinace predikátoru „naučit se“ započítávám 2 slova („1.“, „2.“).

⁵ Příruční mluvnice češtiny. Praha, Nakladatelství Lidové noviny 1997, s.370-371.

U **HA/5** ze 72 slov vyčerpávají předměty učení (16 + 47 =) 63 slov. Predikátor „*naučit se*“ vyčerpává 9 slov („*Naučila jsem se...*“, „*Chtěla bych se naučit...*“). Do kategorie determinace predikátoru „*naučit se*“ započítávám 2 slova („1.“, „2.“).

U **PI/17** ze 69 slov vyčerpávají předměty učení (14 + 44 =) 58 slov. Spojky vyčerpávají 1 slovo („*a*“). Predikátor „*naučit se*“ vyčerpává 7 slov („*Naučila jsem se...*“, „*Chtěla bych se naučit...*“). Do kategorie determinace predikátoru „*naučit se*“ započítávám 3 slova („1.“, „2.“) a („*ještě*“) -které je anaforické k instrukci, kde rovněž označuje „přidávání k, zmnožení vůči otázce prvé, vůči minulosti“.

U **KJ/9** ze 65 slov vyčerpávají předměty učení (14 + 44 =) 58 slov. Spojky vyčerpávají 2 slova („*a*“). Predikátor „*naučit se*“ vyčerpává 3 slova („*Naučil jsem se...*“). Do kategorie determinace predikátoru „*naučit se*“ započítávám 2 slova („1.“, „2.“).

U **SP/21** ze 49 slov vyčerpávají předměty učení (15 + 28 =) 43 slov. Spojky vyčerpávají 1 slovo („*a*“). Predikátor „*naučit se*“ vyčerpává 3 slova („*Naučil jsem se...*“). Do kategorie determinace predikátoru „*naučit se*“ započítávám 2 slova („1.“, „2.“).

U **PJ/18** ze 77 slov vyčerpávají předměty učení (23 + 40 =) 63 slov. Predikátor „*naučit se*“ vyčerpává 9 slov („*Co jsem se (...) naučila:...*“, „*Co bych se (...) chtěla naučit:...*“); v daném případě je anafory použito ovšem tak, že má dokonce paralelní či spíše prvoplánovou platnost citace, neboť text nabízí, aby byl čten: „*Za prvé uvádím 'Co jsem se od narození naučila:...'*“; zájmeno „*co*“ použité jako tázací⁶ čtu jako vyznačující zcela neznámý a neurčitý předmět kompletující predikátor - „*naučit se co*“. Do kategorie determinace predikátoru „*naučit se*“ započítávám 5 slov („1. (...) *od narození...*“, „2. (...) *ještě...*“).

U **SchM/20** ze 108 slov vyčerpávají předměty učení (25 + 74 =) 99 slov. Opakování vyčerpává 1 slovo („*kreslit*“). Spojky vyčerpávají 2 slova („*i*“). Predikátor „*naučit se*“ vyčerpává 6 slov („*Co jsem se naučil:...*“, „*chtěl naučit:...*“).

U **PO/16** z 50 slov vyčerpávají předměty učení (14 + 34 =) 48 slov. Do kategorie determinace predikátoru „*naučit se*“ započítávám 2 slova („1.“, „2.“).

U **BM/2** ze 113 slov vyčerpávají předměty učení (24 + 79 =) 103 slov.⁷ Spojky vyčerpávají 5 slov („*a*“, „*i*“ a značka „+“, kterou čtu -zprostředkovaně přes příslovce „*plus*“- rovněž jako „*a*“) Predikátor „*naučit se*“ vyčerpává 2 slova („*se naučit*“). Do kategorie determinace predikátoru „*naučit se*“ započítávám 3 slova („1.“, „2.“ a „*samozřejmě*“)⁸.

Zároveň si mohou poznamenat, že příslovce „*samozřejmě*“ má funkci modální, a to **modality dimenze ne/jistoty**. Dle *Příruční mluvnice češtiny* se tedy jedná o *komentář k obsahu věty*, a to **komentář epistemický**.⁹ Jde tudíž o vyjádření míry autorovy *ne/jistoty o platnosti sdělovaného obsahu* (vs. používání modálních výrazů při *popisu objektivního stavu věcí* či *vyjádření svého postoje k ne/realizaci obsahu predikátoru*).¹⁰ Tento **modální**

⁶ Dle *Slovníku „ptáme se jím na něco nového, neznámého; dožadujeme se bližšího n. konkrétnějšího vysvětlení“ (Slovník spisovného jazyka českého. I A - G. Praha, Academia 1989, s.220-221).*

⁷ V předchozím textu jsem místo 79 chybně počítal 76.

⁸ Dále, při analýze VA/26 „*samozřejmě*“ zařadím do jedné z dílčích kategorií determinace predikátoru „*naučit se*“, a to determinace osobním smyslem (vs. místem/časem)

⁹ *Příruční mluvnice češtiny*. c.d. s.359.

¹⁰ C.d. s.535.

komentář k predikátoru „naučit se“ pak mohu chápat jako aktualizaci narážky na modalitu výrazem „chtít“ v kondicionálu, který se dle citované *Mluvnice* podílí na vyjádření *hodnoty „mít zájem (přání)“*, hodnoty *vyjadřující, že realizace zamýšlené činnosti není plně v kompetenci konatele*, na rozdíl od *hodnoty „mít úmysl“*, která má vyjadřovat, že konatel kompetentní je. V rámci prováděné analýzy tedy mohu považovat modální komentář k predikátoru „naučit se“ za zvláštní případ jeho determinace.

U **ŠK/23** ze 74 slov vyčerpávají předměty učení (25 + 46 =) 71 slov. Opakování vyčerpává 1 slovo („plavat“). Do kategorie determinace predikátoru „naučit se“ započítávám 2 slova („1.“, „2.“).

U **TK/24** ze 145 slov vyčerpávají předměty učení (28 + 107 =) 135 slov. Spojky vyčerpávají 3 slova („a“, „a taky“) -kde příslovce čtu jako zdůrazňující „zdůraznění připojení a větší blízkosti „pěkně utrácet“ k předchozímu „nakupovat“, které provádí samotná spojka“. Do kategorie determinace predikátoru „naučit se“ započítávám 2 slova („1.“, „2.“).

Ve srovnání s předchozími žáky se objevují nově 4 slova vyčerpaná na výraz „*umím hrát nekonečno her*“. Od doslovného respektování instrukce se tento výraz liší použitím **predikátoru „umím“**, místo „*naučila jsem se*“. Předmět „*hrát nekonečno her*“ bych mohl považovat za předmět učení, a to i proto, že *umět* (obdobně k *dovést, dokázat, být s to, být v stavu*) patří mezi modální výrazy, kterými lze vyjadřovat hodnotu v dimenzi *ne/schopnosti nějaké činnosti, realizace děje/stavu* -obdobně k *naučit se* (*zvyknout si, zapamatovat si*).¹¹ Rozdíl je však v tom, že *naučit se* vyjadřuje **změnu, mutaci**, zatím co *umět* nikoli -a tudíž nerozlišuje mezi schopnostmi získanými a vrozenými. (Celkem irelevantní se jeví rozdíl v čase přítomném oproti času minulému dle instrukce, neboť to, zda se žák něco naučil a *uměl* v minulosti a potom třeba zapomněl a teď už *neumí*, instrukce nezjišťovala.) Mohl bych tudíž uvažovat o zavedení dvou nových kategorií „obsahu textu“: uvedení výčtu předmětů schopností a výčet předmětů schopností. Na rozdíl od sdělení s predikátorem „naučit se“ ve sděleních s predikátorem „být schopen“ zatím nemíním tak podrobně rozlišovat v komplikaci daného výrazu, a tak zavedení kategorie **sdělení o „schopnosti autora“** považuji za postačující. V běžném slova smyslu jde sice o kategorii obecnější a zahrnující odpovídající kategorie pro předměty učení. V rámci prováděné kvantitativní analýzy bude však operacionálně souřadná a nepřekrývající se.

Zároveň si mohu poznamenat, že se vlastně jedná o **anakolutický vztah k instrukci, o vyšnutí z vazby**, které má být příznačné pro autorovo *emocionální zaujetí, vzrušení*.¹²

Konečně je zde jako 1 slovo textovým editorem vyčleněno devatenáct teček, které čtu jako *tři tečky // atd., etc., apod., aj.*¹³ Mohl bych je pak považovat za pouhou *interpunkci* a odečíst od celkového počtu slov. Nebo mohu zacházet s celým komunikačním obsahem, který vyplývá z funkce daného výrazu v textu, mohu jej přece jen považovat za „slovo“ (na rozdíl od prázdného místa za čárkami či posledními členy výčtů, které rovněž jako „nulový znak“ naznačovaly jejich neuzavřenost) a mohu s ním zacházet dle té části jeho významu, ve které označuje „mnoho (dalších) věcí, (které odmítám vyjmenovávat)“. „Slovo“ by pak bylo novou kategorií textu, odpovědí, která implicitně odmítá odpovědět **-odpověď'-neodpověď'**.

Tímto jsem vyčerpal 14 z 26 textů, které použily výčetný žánr odpovědi pro první i druhou odpověď, které by šlo označit za méně komplikované formy odpovědi. Jako účelné se mi nyní

¹¹ C.d. s.543-544.

¹² *Slovník literární teorie*. Praha, Československý spisovatel 1977, s.19.

¹³ *Srovnaj Příruční mluvnice češtiny*. c.d. s.676.

jeví pokračovat nikoli pěti žáky, kteří použili výčetný žánr jen pro druhou odpověď, ale rovnou žáky, jejichž odpovědi na první otázku jsem považoval za žánr anaforický.

Tak u exemplárního případu tohoto žánru **HE/6** ze 168 slov¹⁴ vyčerpávají předměty učení (22 + 71 =) 93 slov.¹⁵ Opakování vyčerpává 1 slovo („vyprávět (pohádky)“). Spojky vyčerpávají 17 slov („a“, „i“ a značky „⇒“ a „=“, které čtu jako *spojovací výraz* „to jest“).¹⁶ Odpověď-neodpověď vyčerpává 2 slova („...“). Predikátor „naučit se“ vyčerpává 34 slov (6x „Naučila jsem se...“, 4x „jsem se naučila...“, „Chtěla bych se naučit...“).

Do kategorie determinace predikátoru „naučit se“ započítávám celkem 21 slov. Kromě obligátních řadových číslovek („1.“, „2.“) též nově příslovečné určení místa - „ve školce“. O tomto výrazu jsem již zjistil, že může mít v bilancích též platnost určení času. Právě vzhledem k této dvojznačnosti je výhodná obecnější kategorie textu -a sice determinace predikátoru „naučit se“. Do této kategorie tudíž mohu kromě uvedeného výrazu započítat též příslovečná určení času vyjadřující jednak současnost: „Se skládáním pohádek...“, „Se zpíváním, hraním na flétnu a na klavír...“, „S mluvením cizích jazyků...“; a jednak následnost „Dál...“, „...později...“.

Za povšimnutí zde stojí to, že ve srovnání s kategoriemi předmětů učení vytvořenými zprostředkovaně přes **aktualizaci narážky na členitost času** se v daném případě jedná spíše o opačný postup, o **zprostředkování této aktualizace kategorizací předmětů učení**: a) k „vyprávět pohádky“ a „skládat pohádky“ se autorka vrací s „i psát je a vyprávět“, tj. s trsem, v němž zobecnění nese opakující se determinující „rodový“ předmět „pohádky“; b) ke „zpívat“ a „hrát na flétnu a na klavír“ se autorka vrací s implicitně věcně příbuzným „i skládat jednotlivé písničky, zapisovat je a později je i hrát“ -tj. s trsem obdobné konstrukce jako výše, a navíc přesahujícím „současnost“; c) k „mluvit trochu anglicky a německy“ se vrací explicitním zobecněním „S mluvením cizích jazyků“ a s trsem, který nejdříve využívá opakování „rodového“ předmětu (*cizí jazyky*) a pak rodové činnosti, resp. jejího synonyma (*psát // sestavovat cizí slova*).

Přejdu-li nyní, obdobně jako u předchozího žánru odpovědi, k první bilanci analyzované jako žánr biografický, jsem u **HuP/7**, u níž z 226 slov vyčerpávají předměty učení (21 + 168 =) 189 slov.¹⁷ Spojky vyčerpávají 4 slova. Predikátor „naučit se“ vyčerpává 7 slov („Naučila jsem se...“, „Chtěla bych se naučit...“).

Do kategorie determinace predikátoru „naučit se“ započítávám celkem 22 slov. Jedná se o 2 řadové číslovky („1.“, „2.“). Dále o 10 slov („1)...“, „2) V jesličkách:...“, „3) Ve školce:...“, „4) Ve škole:...“), která se podílejí na celkové chronologické strukturaci odpovědi na první otázku, jak byla analyzována v předchozí kapitole. Jednak jde o 10 slov aktualizujících dimenzi času dle explicitní či implicitní kategorizace předmětů učení; jde o aktualizaci touto kategorizací zprostředkovanou obdobně jako u HE/6 („nejprve anglicky“, „plavat nejprve s kruhem“, „chodit už delší tratě“, „chodit nejdříve na nočník (asi ve 2 letech) a poté na záchod“, „dělit nejprve jedno a poté dvojciferným číslem“). V předchozím textu jsem příslovce (temporální) četl jako součást víceslovných označení předmětů učení, a to jako příslovečná určení, případně jako slovo oscilující mezi touto funkcí a funkcí částice vytýkácí. Neuvažoval jsem o syntagmatické vazbě na predikátor „naučit se“. Této vazbě nyní však dávám přednost, považuji ji za neadekvátnější čtení základní funkce daných výrazů (na rozdíl od výrazu jako „držet a nežužlat furt něco“ u BM/2, kde příslovce považuji za jednoznačně

¹⁴ V předchozím textu jsem 166 slovy nezapočítával jako samostatná slova značky „⇒“ a „=“.

¹⁵ V předchozím textu jsem místo 71 chybně počítal 66.

¹⁶ Srovnej c.d. s.519.

¹⁷ V předchozím textu jsem počítal chybně s 20 jednoslovnými označeními a 174 slovy vyčerpávanými na 54 víceslovných označení.

nespojitelné přímo s predikátorem „*naučit se*“). Vzhledem k tomu, že uvedené výrazy, včetně těch, které se podílely na dvojznačné sukcesivnosti, nyní zahrnuji do kategorie determinace predikátoru, samozřejmě, byť s jistým rizikem ztráty informace, je zároveň vyvádím z kategorie „označení předmětů učení“.

Konečně, ve srovnání s předchozími žáky se objevuje nově výraz „*chodím na sportovní gymnastiku*“. Tato 4 slova bych mohl zařadit do nové kategorie „obsahu textu“ -**aktivity autora**; neboť na rozdíl od „*umím hrát nekonečně her*“ TK/24 provádí nejen k aktualizaci opačný postup zamlčení vyjádření změny, ale též zamlčení vyjádření samotné modality ne/schopnosti. Možná se však ukáže, že zmíněný rozdíl není až tak důležitý a že oba typy výrazů bude účelné kategorizovat do jednoho typu anakolutu.

U VA/26 ze 124 slov¹⁸ vyčerpávají předměty učení (18 + 33 =) 51 slov. Opakování vyčerpává 1 slovo („*DĚJINY*“). Spojky vyčerpávají 2 slova („*a*“). Odpověď-neodpověď vyčerpává 1 slovo („.....“).

Do kategorie determinace predikátoru „*naučit se*“ započítávám celkem 69 slov. Nejdříve 2 řadové číslovky („*1.*“, „*2.*“). Dále -s analytickou licenci- zařazuji výrazy členící text/výčet první odpovědi na jedenáct částí -tj. 12 slov („*ROK: 0-1:…*“, „*2:…*“, „*3:…*“, „*4:…*“, „*5:…*“, „*6:…*“, „*7:…*“, „*8:…*“, „*9:…*“, „*10:…*“, „*11:…*“). Konečně do této kategorie zařazuji dvě autorem použité glosy k odpovědi na druhou otázku -tj. 55 slov („*NIKDO NENÍ DOKONALÝ! MÉ PRVNÍ KOLO SE ROZBILO, DRUHÉ TAKTĚŽ. NAVÍC NEMÁM NIKDE ŽADNOU ROVINU, KDE BYCH MOHL JEZDIT. ANI NA CHALUPĚ ANI V PRAZE.*“; „*** ZAUJALA MĚ MYŠLENKA DAVIDA COPPERFIELDA, LÉTAT. VIDĚL JSEM JAK LÉTÁ A MYSLÍM ŽE LÉTAT VSKUTKU DOKÁŽE. ON JE MÝM VZOREM! (!TAK TROCHU, ALE RODIČE JSOU VZOREM VĚČÍM, DĚLAJÍ SE SKLEM.)*“).

V případě první ze tří celkem použitých glos („**PODST. JMN*“) jsem dvě slova považoval jen za prosté dodatečné doplnění jednoslovného označení předmětu učení „*SKLOŇOVÁNÍ*“ na definitivní označení víceslovné. V případě druhé a třetí glosy tedy považuji komentáře za vyjadřující *určení příčinná, vyjadřující „děje/stavy, které jsou v široce pojímaném kauzálním vztahu k přísudkovému*“ „*naučit se*“, resp. „*chtěl bych se naučit*“.¹⁹

Zároveň si mohu poznamenat, že v případě začátku (event. celé) druhé ze tří glos („*NIKDO NENÍ DOKONALÝ!*“) bych mohl též uvažovat o tom, že se jedná též či spíše o modální komentář k danému predikátoru, a to vyjadřující hodnotu *hodnocení*,²⁰ prostřednictvím *omluvy*, prostřednictvím snahy o to, *aby porušení norem, pravidel, zvyklostí nebylo považováno za neslušné, nelegitimní*.²¹

Za poznamenání stojí skutečnost, že rozpracování *široce pojímaného kauzálního určení přísudkového* „*naučit se*“, resp. „*chtěl bych se naučit*“, ozřejmuje jeho povahu **výkladu, expozice dramatického smyslu predikátoru „naučit se“, jeho smyslu jednání řešícího dramatický konflikt, spor autora** -bezprostředně s danou činností, s předmětem jeho úsilí „*naučit se*“.²²

Takováto determinace predikátoru „*naučit se*“ však již volá po tom, abych tuto kategorii rozčlenil, a to na **determinaci osobním smyslem vs. determinaci místem a časem**. Z předchozích bilancí bych do nově vyčleněné kategorie zatím započítal jen 1 slovo „*samozřejmě*“ u BM/2.

¹⁸ V předchozím textu jsem kvůli chybnému zápisu 4x chybně započítal odkazující znaky „***“ jako samostatná slova.

¹⁹ C.d. s.469.

²⁰ C.d. s.535.

²¹ C.d. s.621.

²² *Slovník literární teorie*. c.d. s.81-83, 105 a 298-299.

U **ML/12** ze 108 slov vyčerpávají předměty učení (5 + 24 =) 29 slov. Spojky vyčerpávají 2 slova („a“). Predikátor „*naučit se*“ vyčerpává 25 slov („*Naučil jsem se...*“, „*a naučil jsem se...*“, 4x „*jsem se naučil...*“, „*se naučil...*“, „*Chtěl bych se (...) naučit...*“).

Do kategorie determinace predikátoru „*naučit se*“ -místem/časem započítávám celkem 26 slov. Nejdříve 2 řadové číslovky („1.“, „2.“) a 1 příslovce („*ještě*“). Dále 23 slova („1-3...“, „3-5 *Před školkou...*“, „5-7 *V školce...*“, „8-9 *Ve druhé třídě...*“, „9-10 *Během třetí třídy...*“, „10-11 *Ve čtvrté třídě...*“, „11-12 *V páté třídě...*“). Do kategorie determinace predikátoru „*naučit se*“ -osobním smyslem započítávám 11 slov na postskriptum objasňující příčinné určení druhé odpovědi („*P.S. to mi moc nejde naučit se učit učení z učebnice.*“).

Poznamenat si mohu, že na rozdíl od předchozího VA/26 autor dramatický konflikt s „učením se učení z učebnice“ neprezentuje implicitně jeho expozicí, ale přímo pojmenovává - „*to mi moc nejde*“.

Do kategorie sdělení o schopnosti autora započítávám 9 slov („7-8 *V první třídě jsem uměl plavat a psát*“). Možná bych měl výraz „7-8 *V první třídě...*“ započítat do kategorie „determinace“. Možná bych měl respektovat kvalitu struktury daných text členících výrazů, příslušnost k celku této struktury a následně její funkci, jak jsem ji analyzoval v předchozí kapitole, tj. jako aktualizaci narážky na chronologické členění života žáka v instrukci. Zatím však jako důležitější považuji to, že se v důsledku následného anakolutu vůči predikátoru „*naučit se*“ bezprostředně neuplatňuje.

Do kategorie sdělení o aktivitě autora započítávám 6 slov („*a hrál jsem na celostátním žebříčku.*“). V daném případě však mohu uvažovat též o možné významové návaznosti na „*trochu hrát tenis*“ z období „5-7 *Ve školce...*“ a o tom, že se může jednat o **ukončení či rozuzlení dramatického konfliktu** s „*hrát tenis*“, který je naznačen příslovcem „*trochu*“. Na to, abych uvedený výraz kategorizoval jako neanakolutickou determinaci predikátoru „*naučit se*“ mi však následkový vztah případně přece jen nedostatečně zřetelný.

U **LD/10** z 225²³ slov vyčerpávají předměty učení (1 + 8 =) 9 slov. Spojky vyčerpávají 1 slovo („i“). Odpověď-neodpověď vyčerpává 1 slovo („...“). Predikátor „*naučit se*“ vyčerpává 11 slov („*že jsem se naučila...*“, „*a (...) jsem se naučila...*“, „*jsem se naučila...*“).

Do kategorie determinace predikátoru „*naučit se*“ -místem/časem započítávám celkem 21 slov. Nejdříve 1 slovo ze dvou obligátních řadových číslovek („1.“; druhá se uplatňuje v kategorii sdělení o aktivitách autora). Dále 1 zájmeno zapojené do třetí věty, která používá daný predikátor („*Tam*“). A dále -s již požadovanou analytickou licencí- 6 slov text členících výrazů: „1. rok:...“, „2. rok:...“ a „3. rok:...“. (Zbývající „4.-5. rok:...“, „6.-8. rok:...“ a „9.-10. rok:...“ se jako kontextuální příslovečná určení času k žádnému víceméně bezprostředně následujícímu predikátoru „*naučit se*“ neuplatňují.) Konečně sem započítávám 11 slov výrazu prvoplánově podávajícího sdělení o aktivitě autora - „*V těchto letech jsem už chodila do jesliček asi 100 m. od domu.*“ (Obsah pojmu „aktivity autora“ účelově rozšiřuji o *fakultativní* (vs. *obligatorní*) determinace daného predikátoru.²⁴) Tento výraz je sice na jedné straně formulován jako samostatná větná jednotka a jako takový je vyšinutím, úkrokem z vazby na formulaci otázky. Na druhé straně je prostřednictvím ukazovacího zájmena explicitně provázán s následujícím instrukcí respektujícím výrazem. Druhý, instrukci respektující výraz tak získává v prvním výrazu něco navíc v tematickém uvedení. Není jen výpovědí, která by odpovídala na otázku v instrukci, ale též výpovědí, kterou se něco říká o výpovědi předcházející. V daném případě též to, že učení, úspěšně dokonané, bylo jednáním, které

²³ V předchozím textu jsem kvůli zápisu „*doktorkou.anebo*“ bez mezery chybně počítal 224 slov.

²⁴ *Příruční mluvnice češtiny*. c.d. s.387.

následovalo po a provázelo jednání, které je předcházelo a provázelo a které pro něj představuje právě explicitní dramatický prolog, expozici.

Do kategorie determinace predikátoru „*naučit se*“ -osobním smyslem započítávám celkem 11 slov. Jedná se jednak o výrazy, které jsou v široce pojímaném kauzálním vztahu k přísudkovému „*naučit se*“ - glosa „(jsem jedináček)“ a aktivita autora a temporální příslovce (které ovšem v daném případě čtu jako vyjadřující rychlost učení, jako „za krátkou dobu“) „*Měla jsem tříkolku (...) zanedlouho.*“ A dále výraz „*Myslím ale nevím to jistě,*“ který započítávám jako 5 slov modálního komentáře k predikátoru „*naučit se*“ (epistemického); byť jen na základě jeho funkce v celku odpovědi na otázku instrukce. (Ztvárněný jako hlavní a řídicí věta k vedlejší větě předmětné naznačuje nejen možnost vyšší intenzity aktualizace epistemologie tématu otázky a odpovědi, ale též možnost ztvárnění celé odpovědi v žánru teorie poznání.)

Do kategorie sdělení o schopnosti autora -tedy do kategorie výrazů obdobných „*jsem uměl plavat a psát*“ ML/2 a „*umím hrát nekonečno her*“ TK/24- mohu nejdříve zařadit: „*na videokazetě jsem se dozvěděla, že jsem uměla mluvit, (ale šišlala jsem), chodit a měla jsem dobrou paměť na básničky, písničky, hry.*“ Prvních pět slov uvedené věty považuji za modální (epistemický) komentář k predikátoru „*umět*“. Aktivita autorky „(ale šišlala jsem)“ sice je v anakolutickém vztahu nejen vůči otázce instrukce, ale též vůči předchozímu „*uměla mluvit*“, zároveň je vůči předchozímu výrazu nejen v prostém spojení souřadném, ale též ve spojení adverbivním, a navíc je výraz oddělen závorkami do postavení glosy. Mohu tedy daný výraz číst jako v odporovacím poměru typu *korektury očekávání*²⁵ vůči výrazu předchozímu, tj. zároveň jako determinaci předmětu schopnosti, případně jako vytčení *nezahrnutého v obecnějším*, které by šlo vyjádřit komplexním větným členem „*mluvit až na (//s výjimkou) výslovnost(i) „s“*“.²⁶ Dalších devět slov provádí vyjádření týkající se „*paměti*“, tedy *způsobilosti//schopnosti* „*uchovávat dřívější vjemy a zkušenosti a vybavovat si je*“,²⁷ tedy vyjádření, které považuji ve věci zamlčení změny, získávání schopnosti a zároveň nezamlčování modalit *ne/schopnosti* jako takové za srovnatelné s výrazy právě kategorizovanými.

Dále se jedná o: „*Zvládala jsem také popisovat obrázky, ale už od narození jsem hůř jedla maso a to mi zustalo až do teď.*“ V daném případě by nebylo adekvátní číst druhý výraz rovněž v determinačním vztahu k předchozímu „*Zvládala jsem také popisovat obrázky*“, když odporovací spojku „*ale*“ zde lze číst nanejvýš jako zavádějící poměr *konfrontační*. A přitom smysluplně konfrontovat lze jen „*Zvládala*“ první věty a anakolutické „*hůř jedla*“ (nahrazující „*hůře zvládala*“) věty druhé. Z daného konfrontačního poměru však mohu vyvozovat alespoň to, že mám přece jen inkriminovaný výraz kvalifikovat spíše do kategorie „*ne/schopnosti autora*“, než do kategorie „*aktivity autora*“.

Za poznamenání pak stojí to, jak kvalitativní determinace „*hůře*“ predikátoru „*jedla*“ a adverbivní spojení konkretizují a zexplicitňují „*autorovo emocionální zaujetí, vzrušení*“ daným předmětem; v daném případě tím, že autorka nezvládá jíst maso bez problémů, že se to dosud nenaučila a že se z této skutečnosti v textu vyznává. Do souvislosti s danou úvahou bych pak mohl uvést úvahu o druhé ze tří glos VA/26, tj. o tom, že vyjadřuje možná též „*omluvu*“ autora za to, že ve svém věku ještě nezvládá, že se ještě nenaučil „*jezdit na kole*“. Pro oba případy by totiž bylo charakteristické explicitní vyjádření *dramatického sporu, konfliktu*.

Dále se jedná o: „*tatínek si to přál a tak jsem od tří let dokázala jíst příborem a sedět u stolu. Nikdy jsem neměla židli pro malé děti (stoličku).*“ Zde „*tatínek si to přál*“ a „*Nikdy*

²⁵ C.d. s.560 a dále.

²⁶ Srovnej c.d. s.520-521.

²⁷ *Slovník spisovného jazyka českého. IV P-Q.* Praha, Academia 1989, s.21.

jsem neměla židli pro malé děti (stoličku).“ vystupují v determinacním vztahu k predikátoru „dokázat/umět“.

Konečně do dané kategorie započítávám: „*Uměla jsem také trochu psát. Maminka nebo tatínek mi předkreslili obrázek a já se ho pokusila nakreslit.*“ -kde druhou větu čtu ve determinacním vztahu k „*trochu psát*“ věty první. Celkem tedy 84 slov.

Ze zbývajících osmdesáti sedmi slov do kategorie sdělení o aktivitách autora ovšem započítávám jen 74 slov. („*když jsem se narodila tak jsem pořád jenom brečela, spala a jedla. Už od narození jsem měla ráda přírodu.*“, „*4.-5. rok: do jesliček jsem už nechodila, ale chodila jsem do školky.*“, „*6.-8. rok: do školy jsem chodila hrozně ráda, ale potom se to trochu změnilo.*“, „*Ráda kreslím a nosím brýle na dálku.*“, „*2. ráda bych udělala vysokou a doktorát. Studovat aspoň rok v cizině. Hlavní zaměstnání zatím ještě nevím, ale možná doktorkou. anebo učitelkou.*“) A to proto, že pro 13 slov „*Od 3 třídy se učím anglicky.*“ a „*9.-10. rok: teď se učím i německy.*“ zavádím novou kategorii „obsahu textu“ -**sdělení o učení probíhajícím v současnosti** (tj. samozřejmě nedokonaném); což zatím považuji rovněž za jiný typ anakolutu, než již vyčleněné sdělení o schopnosti či aktivitě autora.

U **TrK/25** ze 176 slov vyčerpávají předměty učení (8 + 46 =) 54 slov.²⁸ Spojky vyčerpávají 5 slov („*a*“, „*i*“). Odpověď-neodpověď vyčerpává 2 slova („*jich (...)* spousta“). Predikátor „*naučit se*“ vyčerpává jednak 23 slov obvyklých (3x „*jsem se naučila...*“, 2x „*Naučila jsem se...*“, „*a (...)* jsem se (...) *naučila*“, „*Chtěla bych se naučit...*“). Jednak 4 slova „*Zdokonalila jsem se v...*“, což je výraz, který na rozdíl od předchozího textu nyní považuji za synonymní „*naučit se - lépe*“.²⁹ Celkem tedy 27 slov.

Do kategorie determinace predikátoru „*naučit se*“ -místem/časem započítávám celkem 32 slov. Nejdříve 2 řadové číslovky („*1*“, „*2*“). Dále 11 slov podílejících se na celkové chronologické strukturaci odpovědi na první otázku („*V prvních měsících...*“, „*Od dvou až čtyř let...*“, „*Od 5-7...*“). A rovněž 1 temporální příslovce „*později*“, které nyní vyvádím z kategorie „označení předmětů učení“ (jako u HuP/7). Dále se jedná o 16 slov klasických dramatických expozic místa a času, vyjádřených aktivitami autorky („*V 6 letech jsem začala chodit na gymnastiku...*“ a „*Od šesti jsem jezdila na tábory pod stan.*“). Do kategorie determinace predikátoru „*naučit se*“ -osobním smyslem započítávám celkem 23 slov výkladu, dramatické expozice následné, analytické; včetně modálního komentáře hodnotícího, který vyjadřuje přiznání se k *porušení norem, pravidel, zvyklostí*:³⁰ „*protože bych chtěla být herečkou (v USA). Protože je mím vzorem KATE WINSLET. (v Titanicu) Vim že to zní špatně, ale chtěla bych.*“ A konečně 2 zájmena „*tam*“.

Do kategorie sdělení o schopnosti autora započítávám 14 slov „*V jednom roce jsem uměla chodit, trochu jíst (sama), stavět kostičky, jít na nočník.*“

Do kategorie sdělení o učení probíhajícím v současnosti započítávám 8 slov „*Začala jsem se také zdokonalovat v gymnastice. (sportovní)*“

Do nové kategorie „obsahu textu“ -**sdělení o učení probíhajícím v minulosti, avšak nikoli explicitně dokonaném**- započítávám 11 slov („*6-11 let jsem se učila ve škole hodně věci jako ostatní.*“). Otázkou je, zda bude skutečně účelné tento anakolut odlišovat jako jiný typ od předchozího „sdělení o učení probíhajícím v současnosti“.

²⁸ V předchozím textu jsem dle odlišného pravidla počítal 7 + 48 -viz dále v textu.

²⁹ Dle *Slovníku spisovného jazyka českého. VIII Z-Ž: „zdokonalit se dok. (v čem; ~) stát se dokonalým (ve význ. 1), dokonalejším: z. se ve vědomostech, v řemesle, upevnit se, utvrdit se; učí se, aby se zdokonalil.*“ (Praha, Academia 1989, s.258).

³⁰ Srovnej s VA/26.

U **BK/1** ze 130 slov vyčerpávají předměty učení (4 + 9 =) 14 slov. Spojky vyčerpávají 2 slova (resp. spojovací výraz „a také“). Odpověď-neodpověď vyčerpává 4 slova („.....“, „.....“, „spousta věcí“). Predikátor „naučit se“ vyčerpává 16 slov (4x „jsem se naučila“ a „Chtěla bych se naučit...“).

Do kategorie determinace predikátoru „naučit se“ -místem/časem započítávám celkem 16 slov. Nejdříve 2 řadové číslovky („1.“, „2.“). Dále 14 slov podílejících se na chronologické strukturaci odpovědi na první otázku („Když jsem byla větší tak...“, „V 1. třídě...“, „Ve 2. třídě...“, „V 5 třídě...“). Do kategorie determinace predikátoru „naučit se“ -osobním smyslem 9 slov exponujících následně zamýšlenými aktivitami autorky **motivaci** predikátoru „Chtěla bych se naučit hezky malovat“.

Do kategorie sdělení o aktivitě autora započítávám 56 slov („Když jsem byla předškolák tak jsem pomáhala mamince, ale také jsem už po sobě uklízela hračky.“, „Ve 3-5 třídě jsem měla Jitku Dvořákovou za třídní učitelku, ale také jsem měla učitelku Zahálkovou na AJ (3 třída), Hoskincovou na AJ (4 třída)“, „Chtěla bych se vyučit jako doktorka. Chtěla bych být dětská doktorka.“, „Chtěla bych být manekýnka.“)³¹

Nově zavádím kategorii „obsahu textu“ -sdělení o tom, že a co autora naučili druzí („Když jsem byla malá tak mě rodiče naučily jíst, chodit lést a také sedět.“) -celkem 14 slov. Za poznamenání stojí, že to je zcela nový typ anakolutu, než byly dříve vyčleněné typy.

U **HP/3** z 202 slov vyčerpávají předměty učení (5 + 9 =) 14 slov. Spojky vyčerpávají 2 slova („a“). Odpověď-neodpověď vyčerpává 3 slova („spousta věcí“, „.....“). Predikátor „naučit se“ vyčerpává 13 slov („naučila jsem se...“, 2x „jsem se naučila...“, „Chtěla bych se naučit...“).

Do kategorie determinace predikátoru „naučit se“ -místem/časem započítávám celkem 11 slov. Nejdříve 1 pořadovou číslovku („2.“). Dále 9 slov příslovečných určení místa/času („Než jsem šla do 1. třídy...“, „ve 2 třídě...“). A 1 příslovce „Jinak“ zavádějící kontext „sportů“ vůči předchozímu kontextu „školy“.

Do kategorie sdělení o schopnosti autora započítávám 19 slov („Myslím že umím i trochu zacházet s počítačem.“, „taky bych chtěla umět všechno co budu potřebovat pro svůj život.“).

Do kategorie sdělení o aktivitě autora započítávám 44 slov („V 6 letech mě rodiče přihlásili do tenisové školičky...“, „Tenis hraju až do dnes a docela mě baví.“, „Do 3 třetí třídy jsem musela udělat zkoušky docela se mi povedli aspoň myslím.“, „Chtěla bych dokončit školy na které půjdu a být aspoň trochu vzdělaná.“).

Do kategorie sdělení o učení probíhajícím v minulosti započítávám 21 slov („Mezitím jsem začala chodit na I.L.C. to je Angličtina. Už dřív jsem se učila takové základy ve školce a ve škole.“).

Do kategorie sdělení o tom, že a co autora naučili druzí započítávám 75 slov („a taky jsem šla do školy. Když jsem přišla poprvé do školy byla jsem celá vykulená. Do 1 třídy jsem dostala Paní učitelku Zahálkovou. Ta mě naučila číst, psát a všechny věci co by měl prvňáček umět.“, „Dostala jsem paní učitelku Doskočilovou nyní Dvořákovou. Paní učitelka nás naučila vyjmenovaná slova a spousta spousta dalšího. Paní učitelka Dvořáková nás má do 5. třídy. Pak půjdeme na druhý stupeň a už budem mít každou hodinu jiného učitele.“).

U **JN/8** ze 165 slov vyčerpávají předměty učení (6 + 21 =) 27 slov. Spojky „a“ vyčerpávají 2 slova. Predikátor „naučit se“ vyčerpává 17 slov (4x „naučila jsem se...“, „jsem se naučila...“, „Naučit se...“).

³¹ Včetně hraničního „Chtěla bych se vyučit jako doktorka.“, kde „vyučit se“ čtu synonymicky s „vystudovat“ dle *Slovníku spisovného jazyka českého. VII V-Y*. Praha, Academia 1989, s.382.

Do kategorie determinace predikátoru „*naučit se*“ -místem/časem započítávám celkem 23 slov. Nejdříve 2 řadové číslovky („1.“, „2.“). Dále 15 slov výrazu, který plní funkci osnova - chronologické- odpovědi na první otázku („a) *-když jsem se narodila: (trochu později)*“, „b) *-když jsem byla starší:*“, „c) *-a teď:*“); a 2 text odpovědi na první otázku členící výrazy („b“, „c“). Dále 1 zájmeno „*tam*“. Dále 3 slova příslovečného určení místa/času „*v první třídě...*“. Do kategorie determinace predikátoru „*naučit se*“ -osobním smyslem započítávám celkem 14 slov. Jednak 8 slov exponujících sdělení o schopnosti autorky její motivaci („*abych věděla jestli je to správné nebo ne*“). Jednak 6 slov dramatické expozice a adverbivní spojku k predikátoru „*naučila jsem se...*“ („*ve školce jsme si hrály, ale...*“).³²

Do kategorie sdělení o schopnosti autora započítávám 24 slov („*Taky jsem už uměla různé sporty. (karate, plavání, lyžování ...)*“, „*Chtěla bych umnět perfektně sport. Jazyky (ang. něm. fr. ...) Umnět se naučit vše.*“).

Do kategorie sdělení o aktivitách autora započítávám 39 slov („*S mámou jsem chodila na gymnastiku. (máma cvičí gymnastiku). Chodila jsem jneom pro zábavu.(...) Když jsem byla větší chtěla jsem dělat sport -rock'n roll. Chodila jsem.*“, „*Jsem snaživá a ve sportu (myslím) cílevědomá. vím co smím a co ne.*“)³³.

Do kategorie sdělení o tom, že a co autora naučili druzí započítávám 19 slov („a) *učili mne zprvu lézt chodit, mluvit, jíst přiborem, když mi byly tři roky rodiče mne učili lyžovat, plavat.*“).

U **MK/13** z 217 slov vyčerpávají předměty učení (4 + 14 =) 18 slov. Spojky vyčerpávají 3 slova („a“). Predikátor „*naučit se*“ vyčerpává 9 slov („*Naučila jsem se...*“, 2x „*jsem se naučila...*“).

Do kategorie determinace predikátoru „*naučit se*“ -místem/časem započítávám celkem 18 slov. Nejdříve 2 řadové číslovky („1“, „2“). Dále 14 slov příslovečných určení místa/času („*V 1. třídě...*“, „*Ve škole...*“, „*na škole v přírodě...*“, „*Ve 2. a 3. třídě...*“); a 1 zájmeno „*to*“ a 1 sponu „*byla*“. Do kategorie determinace predikátoru „*naučit se*“ -osobním smyslem započítávám celkem 24 slov. Jedná se o 12 slov sdělení o aktivitách druhých „*s tím vším mi ovšem pomáhala maminka a tatínek (někdy i bratr)*“ -naznačující dramatický konflikt autorky s „učením se chůzi a prvním slovům“. Dále jde o 9 slov modálního komentáře „*Nejvíce mne bavilo skládat slova a věty z písmenek.*“ -který vyjadřuje *hodnotu emocionální*³⁴ pro jednu z individuálních podob předchozího, do synekdochické relace uvedeného, „*psát*“; a 3 slova modálního komentáře epistemického „*samozřejmě že i*“.

Do kategorie sdělení o schopnosti autora započítávám 50 slov („*K samostatnosti však patří i mnoho nových věcí, třeba zavazovat tkaničky (to mi šlo moc dobře). Poznávat čas na hodinkách mi šlo jen málo kdy a dnes mám svoje hodinky, nemusím se bát, že něco zmeškám, vím kolik je hodin.*“; „*Jak něco vyrobit se díky učení mohu dočíst v knize.*“).

Do kategorie sdělení o aktivitě autora započítávám 22 slov („*Než jsem šla do školy, stále jsem si hrála s knoflíky a jinými věcmi.*“, „*Doma se snažím ovládat některou elektroniku (televize, počítač).*“).

Do kategorie sdělení o učení probíhající v současnosti započítávám 57 slov („*Od té doby se zdokonaluji.*³⁵ *Samozřejmě, že se učím i nové věci. Získávám cit pro Český jazyk.*“, „*Zdokonaluji se v kreslení a ve zpěvu již rozumím notám. Dnes se ve škole učíme o historii a*

³² Přednost tedy dávám zapojení determinace místem/časem do konfrontačního poměru relevantního pro osobní smysl.

³³ Výraz „*Jsem snaživá a ve sportu (myslím) cílevědomá.*“ bych však mohl považovat za sdělení o schopnosti autora, a to dle *Příruční mluvnice češtiny*. c.d. s.544.

³⁴ Srovnej c.d. s.630-632.

³⁵ Obdobně jako u TrK/25.

lidském těle, ale nesmím zapomenout ani na AJ, NJ, M, ČJ. Z televize dostáváme nové a nové informace. Pokrok se nedá zastavit“).

Do kategorie sdělení o tom, že a co autora naučili druzí započítávám 16 slov („*Ale nejen ve škole se získají nové znalosti. Na táboře mě holky naučily drhat krásné náramky.*“)

U **OP/15** z 240 slov vyčerpávají předměty učení (8 + 24 =) 32 slov. Spojky vyčerpávají 3 slova („*a*“, „*i*“). Odpověď-neodpověď vyčerpává 22 slov („*Zkrátka hodně věcí.*“, „*(Prostě více poznat svět.)Nechci odpovídat, co bych se chtěl naučit. (Zkrátka) (Ve světě třeba poznám ještě hodně věcí.)*“). Predikátor „*naučit se*“ vyčerpává 20 slov („*co jsem se naučil...*“, „*jsem se (...) naučil...*“, 2x „*jsem se (...) naučil...*“, „*jsem se naučil...*“, „*bych se chtěl naučit...*“).

Do kategorie determinace predikátoru „*naučit se*“ -místem/časem započítávám celkem 21 slov. Nejdříve 2 řadové číslovky („*1*“, „*2*“) a 1 příslovce („*Ještě*“). Dále 18 slov určení místa/času („*Od svého narození, jako první, (...) bylo...*“, „*to spíše ve družině, do které jsem chodil 4 roky. Mimo školu...*“). Do kategorie determinace predikátoru „*naučit se*“ -osobním smyslem započítávám celkem 68 slov. Nejdříve 1 příslovce „*ovšem*“. Dále 6 slov „*Nesnášel jsem však (...) -tak (...) to musel...*“ uvádějících kauzální určení přísudkového „*naučit se*“ a jeho modalitu v dimenzi *hodnoty nutnosti-nezbytnosti*.³⁶ A konečně 61 slov komplikovanějších výrazů uvádějících kauzální určení přísudkového „*naučit se*“ v širším slova smyslu („*Školka se mi líbila, byla to dobrá věc, ale měla přesto jednu nevýhodu (tedy alespoň pro mne) že jsem každé úterý jezdil na (...), hodně dlouho mi to nešlo ale nakonec (...) to přece (...)*“, „*Když jsem šel do školy (pravda, moc se mi tam nechtělo) protože jsem si uvědomoval, že teprve teď začíná opravdová práce, ale nadruhou stranu je to dobře, protože (...) tam...*“).

Do kategorie sdělení o schopnosti autora započítávám 21 slov („*V pěti letech jsem začal chodit na kreslení, (abych se prý naučil hezky kreslit) ovšem to už jsem ostatně dávno uměl.*“).

Do kategorie sdělení o aktivitě autora započítávám 18 slov („*když mi byl zhruba jeden rok, tak jsem si poprvé stoupl na nohy a řekl první slovo „Máma“.*“).

Do kategorie sdělení o učení probíhajícím v minulosti započítávám 35 slov („*Po třech letech jsem poznával hodně věcí -třeba dívání na televize nebo hrát na počítači.*“, „*Pak mě máma poslala do školky, kde jsem chodil na Angličtinu a tak jsem poznával (i když nerad) cizí jazyky.*“).

U **ŠL/22** z 202 slov vyčerpávají předměty učení (5 + 16 =) 21 slov. Opakování vyčerpává 1 slovo („*počítat*“). Spojky vyčerpávají 2 slova („*a*“). Odpověď-neodpověď vyčerpává 1 slovo („*.....*“). Predikátor „*naučit se*“ vyčerpává 12 slov („*jsem se (...) naučila...*“, 3x „*jsem se naučila...*“).

Do kategorie determinace predikátoru „*naučit se*“ -místem/časem započítávám celkem 26 slov. Nejdříve 1 řadovou číslovku („*1.*“). A dále 25 slov příslovečných určení místa/času („*Taky (...) ve školce...*“, „*Až jsem začala chodit do školy tam...*“, „*Až jsem přestoupila do 1 třídy tam...*“, „*Ve 2 třídě...*“, „*A ve 3 třídě přibýly...*“).

Do kategorie sdělení o schopnosti autora započítávám celkem 84 slov. Jednak 18 slov z odpovědi na prvou část instrukce „*Když jsem šla k zápisu do první třídy už jsem se uměla i podepsat a počítat do deseti.*“. Jednak 66 slov odpovědi na druhou otázku instrukce („*2. Až vyjdu tuto školu tak bych chtěla studovat na medicíně jako dětská doktorka nebo jít na gymnázium a potom na vysokou školu. Kdybych byla učitelka tak bych chtěla vše znát³⁷ co učitelka 1 stupně má znát. A kdybych byla doktorka tak bysem chtěla znát co bysem potřebovala znát o dětech např: jakou mají nemoc, jaké mám předepsat léky, a tak dále. To je*

³⁶ Srovnej c.d. s.537.

³⁷ Čtu synonymně k „umět“.

asi všechno.“). Tedy včetně dramatické expozice cesty k projektovaným identitám vzdělávacími institucemi a formálního epilogu.

Do kategorie sdělení o učení probíhajícím v minulosti započítávám 9 slov *„A v dalších třídách se učivo zdokonalovalo a prohlubovalo.“*

Do kategorie sdělení o tom, že a co autora naučili druzí započítávám 46 slov (*„Já když jsem byla malá tak mě rodiče naučili chodit, mluvit, jíst, pít a hrát si. Když už jsem chodila do školky tak jsem tam chodila až v pěti letech. Byla jsem už předškolák. Tam mě naučili jak se mám chovat, hrát si a neničit hračky.“*)

3. SHRNUTÍ ANALÝZY „DALŠÍCH KATEGORIÍ OBSAHU TEXTU“

Východiskem pro shrnutí výsledků analýzy prováděné v předchozí kapitole budiž tedy „prostor“, jehož rozsah je daný počtem žáky použitých „slov“. Uvádím-li v následující tabulce č.1 pro přehlednost žáky v pořadí dle počtu použitých slov, nejde mi pak ani tak o to, že žáci psali texty o nějaké délce a že délka jejich textů byla různá, že někteří napsali texty kratší a jiní delší, jako o to, že jejich texty jako celek sestávaly z určitého počtu jednotek.

Tabulka č.1 - Rozsah textů a počet předmětů učení

Číslo	Zkratka autora	Počet označených předmětů učení	Pořadí dle počtu označených předmětů učení	Pořadí dle počtu slov	Počet slov
15	OP	19	19	1	240
7	HuP	76	1	2	226
10	LD	3	26	3	225
13	MK	10	24	4	217
3	HP	10	23	5	202
22	ŠL	12	21	6	202
25	TrK	26	18	7	176
6	HE	59	4	8	168
8	JN	14	20	9	165
24	TK	70	2	10	145
1	BK	8	25	11	130
26	VA	31	14	12	124
11	MZ	57	5	13	121
2	BM	56	6	14	113
19	ŘJ	47	8	15	113
14	MV	47	7	16	110
20	SchM	63	3	17	108
12	ML	12	22	18	108
4	HB	44	9	19	102
18	PJ	42	11	20	77
23	ŠK	43	10	21	74
5	HA	34	12	22	72
17	PI	28	16	23	69
9	KJ	32	13	24	65
16	PO	28	15	25	50
21	SP	27	17	26	49

Z tabulky je navíc zřejmé, že více či méně slov nemusí být v daném případě totožné s „více či méně odpovědí“, zvláště, když za míru množství odpovědi vezmu počet žáky označených předmětů učení. (Hodnota koeficientu korelace mezi počtem slov a počtem označených předmětů učení je prakticky zanedbatelných záporných -0,21.) Jak jsem již naznačil v první kapitole, žáky použitá komplikace odpovědi se nevyčerpává v dimenzi celkově kratšího či delšího textu, v dimenzi menšího či většího počtu použitých slov. Nevyčerpává se však ani v dimenzi menšího či většího počtu označených předmětů učení. **Samozřejmě, že si žáci komplikovali (méně či více) svou odpověď tím, že psali kratší či delší texty, resp. že označili/vyčlenili méně či více předmětů učení, které se naučili nebo naučit chtějí.** Avšak

právě vzhledem k tomu, že počty vyjadřující kvantifikaci uvedených dvou komplikací nejsou ani zdaleka přímo úměrné, vyvstává otázka po dalších žáky použitých dimenzích komplikace odpovědi.

Pro analýzu „dalších kategorií obsahu textu“ tudíž není podstatný ani počet žáky označených předmětů učení, nýbrž počet slov použitých na označení předmětů učení. Případně, počet slov použitých na celý výčet předmětů učení, eventuálně též na část textu, kterou lze považovat za ekvivalentní výčtu předmětů učení nebo jeho položkám. Jedná se pak o součet počtu slov použitých na označení předmětů učení a počtu slov použitých na kategorie: opakování předmětů učení, spojky (spojovací výrazy) použité ve výčtu předmětů učení a tzv. odpověď-neodpověď. Poměr těchto dvou počtů je charakterizovatelný jako poměr počtů slov použitých na označení předmětů učení netto a brutto. A právě hrubý počet pak považují za zvláště vhodný k tomu, abych jej použil k výpočtu procentuálního podílu **výčetné vs. další komplikace** na celku odpovědi pro jednotlivé autory.

Tabulka č.2 - Poměr výčetné vs. další komplikace odpovědi

Číslo	Zkratka autora	Počet slov použitých na označení předmětů učení netto	Počet slov použitých na označení předmětů učení brutto	Procentuální podíl brutto z celkem použitých slov	Procentuální podíl dalších kategorií obsahu textu z celkem použitých slov	Pořadí dle procentuálního podílu brutto z celku
23	ŠK	71	72	97,30%	2,70%	1
16	PO	48	48	96,00%	4,00%	2
24	TK	135	139	95,86%	4,14%	3
2	BM	103	108	95,58%	4,42%	4
20	SchM	99	102	94,44%	5,56%	5
9	KJ	58	60	92,31%	7,69%	6
21	SP	43	44	89,80%	10,20%	7
14	MV	96	98	89,09%	10,91%	8
11	MZ	103	107	88,43%	11,57%	9
5	HA	63	63	87,50%	12,50%	10
4	HB	87	89	87,25%	12,75%	11
17	PI	58	59	85,51%	14,49%	12
7	HuP	189	193	85,40%	14,60%	13
18	PJ	63	63	81,82%	18,18%	14
19	ŘJ	89	91	80,53%	19,47%	15
6	HE	93	113	67,26%	32,74%	16
26	VA	51	55	44,35%	55,65%	17
25	TrK	54	61	34,66%	65,34%	18
12	ML	29	31	28,70%	71,30%	19
15	OP	32	57	23,75%	76,25%	20
8	JN	27	29	17,58%	82,42%	21
1	BK	13	19	14,62%	85,38%	22
22	ŠL	21	25	12,38%	87,62%	23
13	MK	18	21	9,68%	90,32%	24
3	HP	14	19	9,41%	90,59%	25
10	LD	9	11	4,89%	95,11%	26

Vůči takto definované „výčetné komplikaci“ odpovědi na otázku vychází ne/uvádění predikátoru „*naučit se*“ jako syntakticky nejbližší, neboť syntakticky komplementární kategorie komplikace odpovědi žáků. Za vhodný k výpočtu procentuálního podílu **komplikace odpovědi ne/uváděním predikátoru „*naučit se*“** na celku odpovědi pro jednotlivé autory považují tedy počet slov, který tato kategorie vyčerpává.

Tabulka č.3 - Poměr anaforické vs. další vs. výčetné komplikace odpovědi

Číslo	Zkratka autora	Počet slov použitých na predikátor „ <i>naučit se</i> “	Procentuální podíl predikátoru „ <i>naučit se</i> “ z celku	Zbývající procentuální podíl dalších kategorií obsahu textu z celkem použitých slov	Pořadí dle procentuálního podílu predikátoru „ <i>naučit se</i> “ z celku	Pořadí dle procentuálního podílu brutto z celku	Procentuální podíl brutto z celku
12	ML	25	23,15%	48,15%	1	19	28,70%
6	HE	34	20,24%	12,50%	2	16	67,26%
25	TrK	27	15,34%	50,00%	3	18	34,66%
19	ŘJ	15	13,27%	6,19%	4	15	80,53%
1	BK	16	12,31%	73,08%	5	22	14,62%
18	PJ	9	11,69%	6,49%	6	14	81,82%
4	HB	11	10,78%	1,96%	7	11	87,25%
8	JN	17	10,30%	72,12%	8	21	17,58%
17	PI	7	10,14%	4,35%	9	12	85,51%
5	HA	7	9,72%	2,78%	10	10	87,50%
14	MV	10	9,09%	1,82%	11	8	89,09%
15	OP	20	8,33%	67,92%	12	20	23,75%
3	HP	13	6,44%	84,16%	13	25	9,41%
21	SP	3	6,12%	4,08%	14	7	89,80%
22	ŠL	12	5,94%	81,68%	15	23	12,38%
11	MZ	7	5,79%	5,79%	16	9	88,43%
20	SchM	6	5,56%	0,00%	17	5	94,44%
10	LD	11	4,89%	90,22%	18	26	4,89%
9	KJ	3	4,62%	3,08%	19	6	92,31%
13	MK	9	4,15%	86,18%	20	24	9,68%
7	HuP	7	3,10%	11,50%	21	13	85,40%
2	BM	2	1,77%	2,65%	22	4	95,58%
23	ŠK	0	0,00%	2,70%	23	1	97,30%
16	PO	0	0,00%	4,00%	24	2	96,00%
24	TK	0	0,00%	4,14%	25	3	95,86%
26	VA	0	0,00%	55,65%	26	17	44,35%

Ve výše uvedené tabulce č.3 si mohu nejdříve všimnout bilance SchM/20, pro něž se tedy problematika komplikace odpovědi vyčerpává 6 slovy na: „*Co jsem se naučil:...*“, „*chtěl naučit:...*“

Dále si mohu všimnout toho, že počty této a předchozí komplikace odpovědi rovněž nejsou ani zdaleka přímo úměrné (koeficient korelace mezi počtem slov vyčerpaných předměty učení a počtem slov vyčerpaných na predikátor „*naučit se*“ je prakticky zanedbatelných záporných - 0,16) a připomenout si čtyři bilance, jejichž autoři se bez této komplikace obešli. Statistická

nezávislost a absence predikátoru „*naučit se*“ u daných čtyř bilancí mi pak připomíná fakultativnost komplementárnosti tohoto výrazu vůči výčtu předmětů učení v kontextu otázky a odpovědi, resp. podvojnou platnost tohoto výrazu: jako predikátoru a jako anafory. Školský požadavek „Odpovídej celou větou!“ vedoucí k opakování otázky učitele či její části totiž na rozdíl od běžného kontextu otázky a odpovědi vytváří kontext otázky a odpovědi didaktické. Nezjišťuje se odpověď, nýbrž znalost odpovědi. Necvičí se odpovídání, ale formulace oznamovacích vět. Anaforičnost školských odpovědí pak má ještě jednu platnost podobnou všem povědomému opakování otázky v běžné komunikaci, a to soustředění se, soustředění se na vazbu odpovědi na otázku prostřednictvím anaforou prováděného označení této vazby jako *myšlenkové osy či opěrného bodu*.³⁸

Přitom si však mohu uvědomit, že v dané situaci se anafora otázky nevyčerpává predikátorem „*naučit se*“. Ten je jen její čistou podobou a jádrem anaforické komplikace odpovědi v dané situaci. ŠK/23, PO/16, TK/24 a VA/26, tedy čtyři bilance, jejichž autoři se obešli bez použití predikátoru „*naučit se*“, mi připomínají, že anaforické označení vazby odpovědi na otázku plní i dvě řadové číslovky označující první a druhou část instrukce, první a druhou část otázky, resp. první a druhou otázku v instrukci obsaženou; číslovky, které ani tyto čtyři autoři nevynechali. Mohu si dále všimnout, že bez těchto číslovek se obešel jen výše zmíněný SchM/20 a HP/3 jen u první odpovědi. To, že SchM/20 používá citační podoby a podtržení a HP/3 zavádí číslovku u druhé odpovědi mi zas zpětně připomíná paralelní a explicitní platnost daných číslovek při členění textu bilancí jako celku. Konečně si mohu uvědomit, že pořadové číslovky nemohou sloužit jako jádro anaforické komplikace odpovědi. Jádrem komplikace -a to nikoli anaforické- mohou být jen jako narážka.

Komplikaci odpovědi ne/uváděním predikátoru „*naučit se*“ bych tedy ve výše uvedeném smyslu přesněji kvalifikoval jako **anaforickou komplikaci odpovědi**. Její míra by pak mohla být **příznakem toho, nakolik byl autor citlivý k v dané situaci obsažené výzvě udržet vazbu své odpovědi na otázku, tj. vazbu jako takovou; a nakolik pro něj bylo pracné na tuto výzvu reagovat.**

Vůči výše definované „výčetné komplikaci“ odpovědi na otázku vychází jako další syntakticky nejbližší komplikace odpovědi žáků ne/uvádění **determinace predikátoru „*naučit se*“** místem/časem a osobním smyslem.

V níže uvedené tabulce č.4 si mohu opět nejdříve všimnout 12 žáků, pro něž se determinací predikátoru „*naučit se*“ **místem a časem** problematika komplikace odpovědi vyčerpává (4/HB, 5/HA, 6/HE, 9/KJ, 11/MZ, 14/MV, 16/PO, 17/PI, 18/PJ, 19/ŘJ, 21/SP, 23/ŠK).

Co z níže uvedené tabulky nevyčtu, je poměrně vysoký koeficient korelace mezi počtem slov použitých na determinaci predikátoru „*naučit se*“ místem a časem a na samotný predikátor „*naučit se*“ (0,71). Sama o sobě tato skutečnost vyznívá banálně. Čím častěji je použit predikátor, tím častěji měl autor příležitost k jeho determinaci. Vtip je v tom, že právě jen „příležitost“. Tuto příležitost totiž vůbec nemuseli autoři využívat v takové míře, tak jako v případě determinace osobním smyslem (pro kterou je obdobný koeficient korelace pouhých 0,19). Navíc, a to už si v tabulce mohu všimnout (tedy přiberu-li i tabulku č.3) u TK/24, ŠK/23, PO/16 a zvláště u VA/26, determinací predikátoru „*naučit se*“ mohou žáci svou odpověď komplikovat, aniž by samotný predikátor explicitně použili. Stačí jen jeho elipsa vyplývající z kontextu odpovědi na danou otázku. Připomenu-li si pak to, že v celku odpovědi zavádí tato determinace místem a časem **explicitní koordinaci výčtu předmětů učení**, a to, že základní členění textu dle kritéria minulost/budoucnost je v odpovědi anaforou, neboť instrukce sestávala ze dvou otázek členěných právě dle tohoto kritéria, uvažoval bych o ní

³⁸ Srovnej *Slovník literární teorie*. c.d. s. 18- 19.

dokonce v opačné než banální souslednosti. A sice tak, že **komplikace odpovědi koordinací výčtu předmětů učení místem a časem byla v nikoli zanedbatelném množství případů „příležitostí“ k uvádění samotného predikátoru „naučit se“, ke komplikaci anaforické.** Tedy, jako by v samotné otázce obsaženou výzvou ke koordinaci odpovědi vyvolaná reakce autorů v nikoli zanedbatelném množství případů vyvolávala v autorech potřebu soustředění se na udržení vazby své odpovědi na otázku.

Tabulka č.4 - Poměr komplikace situační koordinací výčtu vs. komplikace expozicí osobního smyslu naučení se nějakému předmětu vs. komplikace zbývající

Číslo	Zkratka a autora	Počet slov použitých na determinaci predikátoru „naučit se“ místem/ časem	Počet slov použitých na determinaci predikátoru „naučit se“ osobním smyslem	Procentuální podíl determinace místem/ časem z celku	Procentuální podíl determinace osobním smyslem z celku	Pořadí dle procentuálního podílu determinace místem/ časem	Pořadí dle procentuálního podílu determinace osobním smyslem	Zbývající procentuální podíl dalších kategorií obsahu textu z celkem použitých slov
12	ML	26	11	24,07%	10,19%	1	5	13,89%
25	TrK	32	23	18,18%	13,07%	2	3	18,75%
8	JN	23	14	13,94%	8,48%	3	6	49,70%
22	ŠL	26	0	12,87%	0,00%	4	10	68,81%
6	HE	21	0	12,50%	0,00%	5	11	0,00%
1	BK	16	9	12,31%	6,92%	6	7	53,85%
26	VA	14	55	11,29%	44,35%	7	1	0,00%
7	HuP	22	0	9,73%	0,00%	8	12	1,77%
10	LD	21	11	9,33%	4,89%	9	8	76,00%
15	OP	21	68	8,75%	28,33%	10	2	30,83%
13	MK	18	24	8,29%	11,06%	11	4	66,82%
18	PJ	5	0	6,49%	0,00%	12	13	0,00%
19	ŘJ	7	0	6,19%	0,00%	13	14	0,00%
11	MZ	7	0	5,79%	0,00%	14	15	0,00%
3	HP	11	0	5,45%	0,00%	15	16	78,71%
17	PI	3	0	4,35%	0,00%	16	17	0,00%
21	SP	2	0	4,08%	0,00%	17	18	0,00%
16	PO	2	0	4,00%	0,00%	18	19	0,00%
9	KJ	2	0	3,08%	0,00%	19	20	0,00%
5	HA	2	0	2,78%	0,00%	20	21	0,00%
23	ŠK	2	0	2,70%	0,00%	21	22	0,00%
4	HB	2	0	1,96%	0,00%	22	23	0,00%
14	MV	2	0	1,82%	0,00%	23	24	0,00%
2	BM	2	1	1,77%	0,88%	24	9	0,00%
24	TK	2	0	1,38%	0,00%	25	25	2,76%
20	SchM*	0	0	0,00%	0,00%	26	26	0,00%

(* Pro SchM/20 se problematika komplikace odpovědi vyčerpává v tabulce č.3.)

Mohu si pak vzpomenout na HE/6, u níž jsem uvažoval o zprostředkované aktualizaci této komplikace kategorizací předmětů učení, tedy alternativní podobou komplikace odpovědi koordinací výčtu, kterou bych mohl charakterizovat (spíše) jako **věcnou**. Primárně vycházející z koordinace gramatických předmětů, primárně paradigmatickou. Vůči ní by pak charakteristikou determinace predikátoru „*naučit se*“ místem a časem byla koordinace (spíše) **situační**. Primárně vycházející z koordinace predikátoru „*naučit se*“ (na „naučil(a) jsem se“ vs. „chtěl(a) bych se naučit“), tedy primárně syntakticky zprostředkované, primárně syntagmatické. A komplikace odpovědi by byla přesněji **-komplikace situační koordinací výčtu**. Její míra by pak tedy mohla být **příznakem toho, nakolik byl autor citlivý k v dané situaci obsažené výzvě členit svou odpověď na otázku dle časo(/prosotora)ve³⁹ situovanosti učení; a nakolik pro něj bylo pracné na tuto výzvu reagovat.**

Tabulka č.4 mi pak rovněž připomíná, že jsem vyčlenil ještě jednu subkategorii determinace predikátoru „*naučit se*“, a to **osobním smyslem**.

V tabulce si opět nejdříve mohu všimnout, že pro BM/2 a VA/26 se touto determinací problematika komplikace odpovědi vyčerpává. A že tato determinace byla pro danou skupinu autorů skutečně spíše fakultativní, že ji použilo jen 9 autorů z 26.

Tabulka mi dále nabízí formální záminku k volbě východiska shrnujících úvah pro tuto dosti logicky a sémiologicky komplikovanou kategorii, a to postup od autora, který na tuto komplikaci věnoval jen jedno slovo - BM/2 „*samozřejmě*“.

V tomto případě jsem uvažoval o tom, že příslovcem autor komentuje své přání „*se naučit všechny jazyky ve škole i na světě*“, a to v dimenzi své ne/jistoty, v dimenzi epistemické. Napadá mne pak, zda jsem přece jen neměl vyčlenit ještě jednu subkategorii determinace, do které bych mohl zařadit i výrazy LD/10 „*Myslím, ale nevím to jistě...*“ a OP/15 „*ovšem*“. Napadá mne, zda to, když autor ve svém komentáři označuje aktuální stav své ne/jistoty, není spíše či čistě „neosobní“, technickou, epistemologickou komplikací dané části odpovědi, než komplikací odpovědi osobním smyslem minulého či budoucího „naučení se danému předmětu“. A možná i to je ještě příliš obecné a jedná se jen o vyjádření mimořádné snadnosti či obtížnosti vybavování si dané položky z paměti? Již v případě BM/2 však komentář rozhodně není označením toho, že by se autor poznání či vzpomínky na své přání dobral s mimořádnou snadností. Přání „*se naučit všechny jazyky ve škole i na světě*“ následuje po škrtnutém přání „*naučit se jazyku zvířat*“, resp. „*mluvit se zvířat*“. Minimálně tudíž mohu daný komentář číst v platnosti příznaku toho, že se jednalo spíše o mimořádnou obtížnost. A ještě spíše pak čtu daný komentář v platnosti označení toho, že se autor dobral poznání či vzpomínky na -řekněme-serióznější přání, na případ „naučení se danému předmětu“, jehož osobní smysl je pro autora přijatelnější, alespoň v situaci jeho veřejné prezentace (a možná, že je schopen škrtnutý „*jazyk zvířat*“ obsáhnout a skrýt) (?). Obdobně je tomu pak u „*ovšem*“ OP/15, který opravuje neseriózní osobní smysl toho, že by „*se naučil hrát šachy a piškvorky ve škole*“, „*samozřejmě se naučil tyto hry v družině*“, „*samozřejmě se nenaučil hrát si při vyučování*“. Mám se tudíž i v případě LD/10 domnívat, že „*naučit se sedět*“ je pro autorku něčím neseriózním, něčím nestydatým? Nebo je v jejím případě přece jen přijatelnějším výkladem to, že „*si už nemůže s jistotou vzpomenout, zda se v prvním roce po narození naučila i sedět*“? Zdá se to přijatelnější i z toho důvodu, že si to ani pamatovat nemůže. Vzpomínky člověka -tuším- sahají běžně tak do třetího roku života. Pak bych ale musel vysvětlit bezostyšnost autorky při líčení toho, co všechno v prvním a druhém roce života dělala a uměla. Možná, že se autorka přece jen

³⁹ Grafickou hříčkou odkazuji na asociovanost (či asociovatelnost) těchto dvou dimenzí zjištěnou již při analýze různých žáky použitých chronologií (chronologie - věku (*V 6 letech*), socializačních institucí (*V první třídě*) či vývoje identity (*Když jsem byla předškolák*)).

ostýchá, nikoli však „sezení“ jako takového, ale označení skutečnosti, že „si v prvním roce života začala sedat“, slovem „naučit se“. Pak ale proč se ostýchá přiřadit to, že „seděla“ k dalším skutečnostem jako, že brečela, spala, jedla, měla ráda přírodu? A nebo, proč vůbec píše o skutečnostech, na které se jí nikdo neptal? Možná bych si měl připomenout, že autorka svými 3 předměty učení i 11 slovy použitými na označení předmětů učení brutto, z nichž jedno je odpověď-neodpověď čtyřmi tečkami, je poslední v pořadí ve třídě a že přitom píše třetí nejdelší odpověď ve třídě s 225 použitými slovy, že tedy k tomu, aby řekla, na co byla tázána, použila jen necelých 5% textu své odpovědi. Možná, že problematické, osobně problematické pro autorku není ani tak ono „sedět“, jako vůbec a celé „naučit se danému předmětu“ - **s implikovanou suverenitou autora jako subjektu výpovědi a reflexivností a dokonavostí přisuzované činnosti učení.** Možná se ostýchá přisoudit si, že se něco naučila, že sama sebe změnila, že sama změnila svou osobu - a ono inkriminované „*Myslím ale nevím to jistě*“ je označením toho, jak autorka tento ostých překonávala v daném případě.

Ať tak či tak, „*samozřejmě*“ BM/2, byť prvoplánově platné jako epistemický komentář, lze považovat za paralelně označující aktualizaci osobního smyslu „naučení se danému předmětu“, a to s důrazem na vlastní „předmět“. Obdobně pak čtu i případ OP/15. Naopak v případě LD/10 by důraz spočíval na vlastním „procesu“ naučení se danému předmětu.

V každém případě osobní smysl **hanby** a **slávy** spjatý především s „předmětem“ je téměř explicitně aktualizovaný u TrK/25, když komentuje své přání „*se naučit dobře anglicky*“ tím, že je v instrumentálním vztahu k jejímu identitnímu projektu či součástí jejího identitního projektu „*být herečkou v (USA)*“, když následně vysvětluje motivaci tohoto projektu svým identitním „*vzorem KATE WINSLET. (v Titanicu)*“ a když se navíc vyznává z toho, že si je vědoma „*že to zní špatně, ale chtěla by...*“ Obdobně je tomu u VA/26, když komentuje své přání „naučit se kouzlit“, neboť konkrétněji se jedná o to, že by chtěl *dokázat létat* jako jeho identitní vzor „*David Copperfield*“, na rozdíl od předchozí autorky však následně neserióznost této myšlenky opravuje prohlášením „*ale rodiče jsou vzorem věcím*“. Jen pozitivní pól dimenze hanby a slávy spjatý především s „předmětem“ aktualizuje ve svém komentáři k přání „*se naučit hezky malovat*“ BK/1, když naznačuje, že je to součást jednoho z jejich identitních projektů „*a chtěla bych být malířka. Prodávala bych krásné obrazy.*“

Naopak, když VA/26 komentuje své přání „naučit se jezdit na kole“, nejde ani tak o to, že by se omlouval tím, že „*Nikdo není dokonalý!*“, za to, že chce dokázat takovou nestydatost, jako je jízda na kole, ale za to, že se to ještě nenaučil. Také aktualizovaná konkretizace osobního smyslu „naučit se jezdit na kole“ exponuje především dramatický konflikt, spor autora s průběhem a podmínkami „procesu“ naučení se danému předmětu - *první i druhé kolo se (sic!) rozbilo, ani v Praze, ani na chalupě nemá rovinu (sic!), kde by mohl jezdit.* Ve svém komentáři tedy VA/26 opisuje to, co ML/12 ve svém komentáři ke svému přání „*se ještě naučit lépe se umět učit učení z učebnice*“ oznamuje přímo - „*P.S. to mi moc nejde naučit se učit z učebnice.*“

Komentář „*(jsem jedináček)*“ již zmíněné LD/10 exponuje osobní situaci konfliktu stavu předcházejícího dramatické peripetii, změny autorky-hrdinky, která spočívala v tom, že „*se naučila žít ve věcím houfu dětí*“. Jako takový se v rámci odpovědi, týkajících se minulosti, podobá komentáři „*abych věděla jestli je to správné nebo ne*“ JN/8, který exponuje dramatický konflikt implicitně a spíše implicitní oslavou stavu následujícího poté, co se autorka „*naučila poslouchat*“. V obou komentářích spočívá pak důraz osobního smyslu na vlastním „předmětu“ učení.

Naopak, když LD/10 oznamuje, že *měla tříkolku a na té „se naučila jezdit zanedlouho*“, oslavuje především rychlost procesu učení. A obdobně, když oznamuje JN/8, že *ve školce si hrály*, a pak toto oznámení uvede do adverbivního spojení s tím, že *se tam naučila komunikovat s dětmi*, oslavuje především to, že se něco naučila navzdory podmínkám procesu

učení nepříznivým. U JN/8 je také školka jako podmínka „*naučit se*“ ve zřetelně jiném vztahu vůči „*komunikovat s dětmi*“, než je školka jako podmínka „*naučit se*“ vůči obdobnému „*žít ve větším houfu dětí*“ LD/10. Konečně, obdobně komentuje případ, kdy *se naučila chodit a skládat první slova*, s důrazem na osobní smysl procesu MK/13. Vyznáním se z toho, že „*s tím vším mi ovšem pomáhala maminka a tatínek (někdy i bratr)*“, exponuje dramatický konflikt v „procesu“ naučení se danému předmětu, který spočívá v omezení její samostatnosti, v omezení suverenity autora jako subjektu výpovědi.

Zbývá-li mi nakonec již zmíněný OP/15, jedná se o tři komplikovanější výrazy, jimiž autor exponuje osobní smysl spočívající rovněž především v „procesu“:

- „*Nesnášel jsem však uklízení pokoje -tak jsem se to musel naučit.*“;

- „*Školka se mi líbila, byla to dobrá věc, ale měla přesto jednu nevýhodu (tedy alespoň pro mne) že jsem každé úterý jezdil na plavání, hodně dlouho mi to nešlo ale nakonec jsem se to přece naučil.*“;

- „*Když jsem šel do školy (pravda, moc se mi tam nechtělo) protože jsem si uvědomoval, že teprve teď začíná opravdová práce, ale nadruhou stranu je to dobře, protože jsem se tam naučil číst, psát, počítat, poznávat naše okolí v Prvouce, různé zajímavosti, hrát šachy, piškvorky*“.

Navíc však jsou -zvláště druhá a třetí- elaborované do podoby dramatických epizod, takže v daných případech vlastně ani nejde o komentáře v užším, formálním slova smyslu. Navíc autor explicitně oznamuje modalitu svého prožívání, emocionální postoj v exponovaných konfliktech. Navíc se autor nejen vyznává z neschopnosti a odporu vůči učení, ale nakonec se též oslavuje úspěšnou peripetií, překonáním protivenství vlastního odporu a pracnosti učení, byť v prvním případě s jistým odstupem ve věci vlastního odporu, s jistým vyznáním omezení své suverenity. (Co se týče obratu v hodnocení učení ve škole, který je argumentován „předměty“, čtu je v platnosti obecné, a nikoli tak, že by měly nějaký mimořádný a jedinečný aktualizovaný osobní smysl -a tak v daném výrazu konkurovaly „procesu“.)

Závěrem si tedy mohu uvědomit, že determinací predikátoru „*naučit se*“ osobním smyslem autoři reagovali sice někdy spíše na vlastní předmět, někdy spíše na vlastní proces „**naučení se nějakému předmětu**“, vždy však na to: že taková událost představuje změnu daného autora jako subjektu výpovědi; že **představuje** více či méně osobně relevantní a dramatickou -v přeneseném, hodnotícím slova smyslu, vždy však stejně dramatickou -v původním, technickém slova smyslu, **-peripetii; a** na to, že **touto** (ať už prodělanou či chtěnou) **peripetií se mají v textu pochlubit či „pochlubit“**. Míra této komplikace by pak opět byla příznakem toho, nakolik byl autor citlivý k této **v předmětu otázek implicitně obsažené výzvě**; a nakolik pro něj bylo pracné na tuto výzvu reagovat.

Vůči výše definované „výčetné komplikaci“ vychází zbývající, další kategorie textu jako syntakticky vzdálené, jako syntakticky prakticky stejně vzdálené, a to proto, že je všechny považují za podoby, **kategorie anakolutu**, za vyšínutí z vazby odpovědi na otázku. Tabulka č.5 mi pak připomíná, že tuto komplikaci odpovědi na otázku použilo celkem 11 z 26 žáků. Vzpomenout si pak mohu, že jsem tuto kategorii vlastně definoval jako komplementární ke kategorii výčetné a ke komplikacím na ni navazujícím. Logicky by však z toho nemuselo plynout, že čím větší podíl svého textu budou autoři věnovat této komplikaci, tím budou psát celkově delší texty (také koeficient korelace mezi procentuálním podílem počtu slov použitých na anakolut a celkovým počtem slov u 11 žáků používajících tuto kategorii je jen 0,32). Z tabulky si však mohu všimnout, že tato kategorie u celého souboru žáků s celkovou délkou textu přece jen koreluje (koeficient 0,68; počítáno opět z „podílu“), spíše však jako jakoby diskrétní veličina (průměrný počet slov celkem je u inkriminovaných 11 žáků 185, u zbývajících 15 je to 94). Dále bych si mohl připomenout, že tuto kategorii jsem vlastně

definoval jako takovou, ve které nejsou uvedeny žádné předměty učení tak, jak se na ně táží otázky v instrukci, ve které žáci vlastně neodpovídají. Není pak překvapující, že poměr počtu slov použitých na anakolut či dokonce podíl tohoto počtu na celku vůči počtu označených předmětů učení se u inkriminovaných 11 žáků blíží nepřímé úměrnosti (koeficienty korelace - 0,77, -0,70; že průměrný počet označených předmětů učení je u inkriminovaných 11 žáků 23 a u 15 zbývajících 42) -to lze logicky předpokládat. Pro tyto žáky by tudíž neplatilo to, co jsem konstatoval u tabulky č.1 (více či méně slov nemusí být totožné s „více či méně odpovědi“) tak, jako pro celý soubor. Pro tyto žáky by spíše platilo, že se skutečně věnovali komplikaci anakolutické na úkor odpovědi na otázku označením toho, co se naučili či naučit chtějí. A dále, že tato komplikace odpovědi je v úhrnu celého textu marnotratnější či

Tabulka č.5 - Komplikace anakolutem a jeho kategorie

Číslo	Zkratka autora	Slova celkem	Pořadí dle slov celkem	Pořadí dle anakolutu %	Anakolut	Anakolut	Schopnost autora	Aktivita autora	Učení v současnosti	Učení v minulosti	Naučili autora
3	HP	202	5	1	78,71%	159	19/9,41%	44/21,78%	0/0,00%	21/10,40%	75/37,13%
10	LD	225	3	2	76,00%	171	84/37,33%	74/32,89%	13/5,78%	0/0,00%	0/0,00%
22	ŠL	202	6	3	68,81%	139	84/41,58%	0/0,00%	0/0,00%	9/4,46%	46/22,77%
13	MK	217	4	4	66,82%	145	50/23,04%	22/10,14%	57/26,2%	0/0,00%	16/7,37%
1	BK	130	11	5	53,85%	70	0/0,00%	56/43,08%	0/0,00%	0/0,00%	14/10,77%
8	JN	165	9	6	49,70%	82	24/14,55%	39/23,64%	0/0,00%	0/0,00%	19/11,52%
15	OP	240	1	7	30,83%	74	21/8,75%	18/7,50%	0/0,00%	35/14,58%	0/0,00%
25	TrK	176	7	8	18,75%	33	14/7,95%	0/0,00%	8/4,55%	11/6,25%	0/0,00%
12	ML	108	18	9	13,89%	15	9/8,33%	6/5,56%	0/0,00%	0/0,00%	0/0,00%
24	TK	145	10	10	2,76%	4	4/2,76%	0/0,00%	0/0,00%	0/0,00%	0/0,00%
7	HuP	226	2	11	1,77%	4	0/0,00%	4/1,77%	0/0,00%	0/0,00%	0/0,00%
6	HE	168	8	12	0,00%	0	0	0	0	0	0
26	VA	124	12	13	0,00%	0	0	0	0	0	0
11	MZ	121	13	14	0,00%	0	0	0	0	0	0
19	ŘJ	113	15	15	0,00%	0	0	0	0	0	0
2	BM	113	14	16	0,00%	0	0	0	0	0	0
14	MV	110	16	17	0,00%	0	0	0	0	0	0
20	SchM	108	17	18	0,00%	0	0	0	0	0	0
4	HB	102	19	19	0,00%	0	0	0	0	0	0
18	PJ	77	20	20	0,00%	0	0	0	0	0	0
23	ŠK	74	21	21	0,00%	0	0	0	0	0	0
5	HA	72	22	22	0,00%	0	0	0	0	0	0
17	PI	69	23	23	0,00%	0	0	0	0	0	0
9	KJ	65	24	24	0,00%	0	0	0	0	0	0
16	PO	50	25	25	0,00%	0	0	0	0	0	0
21	SP	49	26	26	0,00%	0	0	0	0	0	0

Vysvětlivky: Ve sloupcích „Slova celkem“ a „Pořadí dle slov celkem“ jsou stejná čísla jako v tabulce č.1. V 5. až 7. sloupci jsou údaje o: pořadí dle procentuálního podílu počtu slov použitých celkem na jednotlivé kategorie anakolutu, a to z celkem použitých slov; procentuální podíl počtu slov použitých celkem na jednotlivé kategorie anakolutu, a to z celkem použitých slov; a počet slov použitých celkem na jednotlivé kategorie anakolutu. V 8. až 12. sloupci jsou počty slov použité na jednotlivé

kategorie anakolutu a v prvních 11 řádcích též procentuální podíl těchto počtů z celkem použitých slov. Prvních 11 autorů je řazeno sestupně dle 6. sloupce, dalších 15 rovněž sestupně, avšak dle doplňkového kritéria sloupce 3.

produktivnější na celkový počet použitých slov, tj. že žáci používající tuto komplikaci jsou v souhrnu či častěji „větší psavci“ než ostatní. Nebo naopak, že „větší psavci“ častěji používali tuto komplikaci a čím více se jí věnovali, tím dávali „méně odpovědi“ na otázky instrukce.

Ptám-li se nyní, cemuže se to autoři věnovali v případě anakolutické komplikace své odpovědi, připomíná mi tabulka, že jsem o syntaktickém vzdálení se od výčetné komplikace, o vyšnutí z vazby odpovědi na otázku uvažoval na základě posunu na pomyslné paradigmatické ose vůči predikátoru „*naučit se*“. Připomenout si pak rovněž mohu, že jsem si již poznamenal encyklopedický poznatek o tom, že takový krok je považován za *příznak emocionálního zaujetí, vzrušení autora*. V návaznosti na předcházející závěry bych pak dodal, že bych anakolut mohl považovat za **příznak aktualizace osobního smyslu „naučení se nějakému předmětu“**.

Z tohoto hlediska jsou pak nejednoznačněji čitelné případy **sdělení o tom, že a co autora naučili druzí**. Tak v případě BK/1, která píše hned v první větě „*1. Když jsem byla malá tak mě rodiče naučily jíst, chodit lést a také sedět.*“, aby pak v následující větě navázala již požadovanou vazbou „*Když jsem byla větší tak jsem se naučila hrát různé hry, třeba pexeso ...*“ -**jde jednoznačně o zřeknutí se suverenity, subjektivity vůči procesu naučení daným předmětům**, v daném období života; **autor výpovědi zůstává jen objektem procesu naučení nějakému předmětu**. (Obdobný osobní smysl „naučit se sedět“ jiným způsobem komplikace odpovědi aktualizovala LD/10; nikoli však HB/4, HE/6, KJ/9, PI/17, PJ/18, SchM/20; pravda, u HB/4, HE/6, KJ/9 je zařazeno tak, že bych uvažoval o tom, že odkazuje spíše na „sedět ve škole“ než na projevy zdravého vývoje dítěte po narození „sedět, chodit, mluvit“ -jako u PI/17 a PJ/18; něco jiného je systematicky nesystematické vzpomínání SchM/20, který sice jako prvé dvě položky uvede „chodit, mluvit“, pak ale uvádí „sedět, běhat“ jako položku 20.-21. a třeba „dýchat, smrkat“ jako 32.-33.)

Obdobně je tomu u ŠL/22, která rovněž tímto sdělením začíná svůj text „*1. Já když jsem byla malá tak mě rodiče naučili chodit, mluvit, jíst, pít a hrát si. Když už jsem chodila do školky tak jsem tam chodila až v pěti letech. Byla jsem už předškolák. Tam mě naučili jak se mám chovat, hrát si a neničit hračky.*“ U této autorka si pak mohu uvědomit, že **jde rovněž o přiřčení subjektivity vůči procesu naučení daným předmětům, které se autor vzdává, jiným - případně konkrétním - aktérům**. (Obdobně, avšak jiným způsobem komplikace, se vyznávala MK/13 z toho, že jí s naučením se *chodit a skládat první slova pomáhali maminka, tatínek, bratr.*)

V případě HP/3, která uvádí dva případy těchto sdělení:

- „*a taky jsem šla do školy. Když jsem přišla poprvé do školy byla jsem celá vykulená. Do 1 třídy jsem dostala Paní učitelku Zahálkovou. Ta mě naučila číst, psát a všechny věci co by měl prvňáček umět.*“;

- „*Dostala jsem paní učitelku Doskočilovou nyní Dvořákovou. Paní učitelka nás naučila vyjmenovaná slova a spousta spousta dalšího. Paní učitelka Dvořáková nás má do 5. třídy. Pak půjdeme na druhý stupeň a už budem mít každou hodinu jiného učitele.*“;

- si mohu všimnout toho, že elaborace této komplikace může být vedena nejen po linii expozice dramatické situace (místem a časem) a dramatického konfliktu hrdiny peripetie (*byla jsem celá vykulená*), ale též po linii expozice vztahu autora jako objektu procesu naučení daným předmětům k subjektům tohoto procesu, potažmo ke spoluaktérům dané peripetie. Mohu si pak uvědomit, že **jde rovněž o oznámení vztahu autora jako hrdiny dané peripetie k dalším spoluaktérům**. (Obdobně, avšak jiným způsobem komplikace, se vyznávali z tohoto vztahu jak výše právě zmíněná MK/13, tak již dříve zmínění TrK/25 a VA/26 se svými *Kate Winslet* a *Davidem Copperfieldem* a rodiči.)

V případě MK/13, která uvádí „*Ale nejen ve škole se získají nové znalosti. Na táboře mě holky naučily drhat krásné náramky.*“, si mohu všimnout, že tato komplikace je vůči expozici

dramatické situace místem a časem potenciálně nejen v pozici podnětu, ale též podníceného, resp. že minimálně nemusí být zcela náhodné, když spolu korelují.

V případě JN/8, která uvádí „*a) učili mne zprvu lézt chodit, mluvit, jíst příborem, když mi byly tři roky rodiče mne učili lyžovat, plavat.*“, si musím povšimnout toho, že jde vlastně o výraz přechodný, kategorizovatelný též jako **sdělení o učení probíhajícím v minulosti, avšak nikoli explicitně dokonaném**.

U TrK/25, která uvádí „*6-11 let jsem se učila ve škole hodně věci jako ostatní.*“, si mohu všimnout jen toho, že i záměna vidu dokonavého za nedokonavý, že i tato kategorie anakolutu může být provázena expozicí dramatické situace (místem a časem) a expozicí vztahu ke spoluaktérům. U OP/15 si pak navíc mohu všimnout, že když uvádí: „*Po třech letech jsem poznával hodně věci - třeba dívání na televizi nebo hrát na počítači.*“, „*Pak mě máma poslala do školky, kde jsem chodil na Angličtinu a tak jsem poznával (i když nerad) cizí jazyky.*“ - je v jeho druhém sdělení již naznačeno v poměru *angličtiny a cizích jazyků* to, co je explicitně vyjádřeno u HP/3. Ta, když uvádí „*Mezitím jsem začala chodit na I.L.C. to je Angličtina. Už dřív jsem se učila takové základy ve školce a ve škole.*“, uvádí ne/dokonanost procesu učení do souvislosti s obecností, resp. obsáhlostí předmětu učení. A tak. i když se autorka možná, na jedné straně, zdráhá pochlubit se tím, že se už naučila alespoň „základy angličtiny“, může se, na druhé straně, pochlubit alespoň tím, že už se tyto „základy“ učila. **Aktualizovaný osobní smysl naučení nějakému předmětu by pak odkazoval** nikoli ke konkrétnímu průběhu a podmínkám daného procesu, ale **k samotné -dá-li se to tak říci- „procesuálnosti“ procesu naučit se nějakému předmětu. Stanovení ne/dokonanosti daného procesu je problematické** nejen v dimenzi hanby a slávy, ale **též v dimenzi regrese** (ztráty, resp. opaku „pokračujícího vývoje“ naučené schopnosti; pól, který autory zmíněn nebyl) a **progresu** (pokračujícího vývoje naučené schopnosti).

Odkaz na tuto dimenzi, resp. na její druhý pól, byl autory též explicitně aktualizován ve **sděleních o učení probíhajícím v současnosti**, a v případě MK/13 elaborován až do explicitního dramatického epilogu; v pravém slova smyslu *závěrečný proslov ke čtenářům, proslov obsahující poučení z děje a vysvětlující nadčasový smysl „hry“*:⁴⁰

- „*Od 3 třídy se učím anglicky.*“ a „*9.-10. rok: teď se učím i německy.*“ (LD/10);

- „*Začala jsem se také zdokonalovat v gymnastice. (sportovní)*“ (TrK/25);

- „*Od té doby se zdokonaluji. Samozřejmě, že se učím i nové věci. Získávám cit pro Český jazyk.*“, „*Zdokonaluji se v kreslení a ve zpěvu již rozumím notám. Dnes se ve škole učíme o historii a lidském těle, ale nesmím zapomenout ani na AJ, NJ, M, ČJ. Z televize dostáváme nové a nové informace. Pokrok se nedá zastavit*“ (MK/13).

Mohu si tedy uvědomit, že **jde nejen o to, „pochlubit se“ či pochlubit se tím, že se nějakému předmětu autoři ještě nenaučili, ale už se mu učili či učí, nýbrž též o implicitní či explicitní označení toho, že autor jako hrdina dané peripetie tuto peripetii prodělává prostřednictvím „peripetie své ne/schopnosti“** (mutace); a v daném smyslu též o členění odpovědi v souladu s členěním procesu učení jako procesu, který je potenciálně nezavršitelný (nedokonavý) nejen pro případnou neschopnost subjektu, ale též pro jeho vývojovou povahu. Vůči procesu naučení se daným předmětům se tedy autor jednoznačně nezříká své subjektivity, jen se -nejednoznačně- zříká své suverenity vůči dokonání tohoto procesu.

Co se týče **sdělení o schopnosti autora**, mohu si hned u „*umím hrát nekonečno her*“ TK/24 připomenout, že jsem tuto kategorii vyčlenil kvůli tomu, že jejím použitím **autoři zamlčují právě vývoj** (změnu, mutaci), **zamlčují, že by schopnost museli získat učením**. (Autorka může dokonce s klidem tvrdit i takovou na první pohled nesmyslnou věc, s klidem

⁴⁰ Srovnej c.d. s. 95.

může použít hyperboly *nekonečno*, a přitom vše obhájit tak, že ke „hrát hru“ patří i vyložit pravidla, a potom je ona už schopna pokračovat ve hře jakékoliv hry.)

Když uvádí ML/12 „7-8 *V první třídě jsem uměl plavat a psát*“ a TrK/25 „*V jednom roce jsem uměla chodit, trochu jíst (sama), stavět kostičky, jít na nočník.*“, mohu si všimnout, že expozice dramatické situace (místem a časem) sugeruje vývoj. Obdobně, jako když uvádí ŠL/22 „*Když jsem šla k zápisu do první třídy už jsem se uměla i podepsat a počítat do deseti.*“ a JN/8 „*Taky jsem už uměla různé sporty. (karate, plavání, lyžování ...)*“ -zvláště když používají příslovce „už“. Obdobně je tomu vlastně i v případě „*taky bych chtěla umět všechno co budu potřebovat pro svůj život.*“ HP/3 a „*Chtěla bych umnět perfektně sport. Jazyky (ang. něm. fr. ...) Umnět se naučit vše.*“) JN/8, kdy vývoj sugeruje uvedení daných sdělení jako přání do budoucnosti, jako schopnosti, kterou autorky v současnosti zřejmě nemají; nebo dokonce uvedení do implicitní souvislosti s přáním *studovat* či *jít na* instituce určené k tomu, aby se na nich absolventi něčemu naučili, a pojmenováním nové identity jako v případě „2. *Až vyjdu tuto školu tak bych chtěla studovat na medicíně jako dětská doktorka nebo jít na gymnázium a potom na vysokou školu. Kdybych byla učitelka tak bych chtěla vše znát co učitelka 1 stupně má znát. A kdybych byla doktorka tak bysem chtěla znát co bysem potřebovala znát o dětech např: jakou mají nemoc, jaké mám předepsat léky, a tak dále. To je asi všechno.*“ ŠL/22. Ve všech těchto případech však na druhé straně tím spíše vyvstává do popředí, že explicitní označení peripetie hrdiny, autora jako subjektu výpovědi, chybí (tedy s výjimkou jejího označení pojmenováním nové identity -*dětská doktorka, učitelka*). A tak si již u „*Myslím že umím i trochu zacházet s počítačem.*“ HP/3 mohu všimnout, že modální epistemický komentář rovněž svědčí pro **zamlčování problematické suverenity autora vůči učení, pro zamlčování konfliktů a popírání problematického procesu peripetie**. Obdobně, jako u „*na videokazetě jsem se dozvěděla, že jsem uměla mluvit, (ale šišlala jsem), chodit a měla jsem dobrou paměť na básničky, písničky, hry.*“, „*Zvládala jsem také popisovat obrázky, ale už od narození jsem huř jedla maso a to mi zustalo až do teď.*“, „*tatínek si to přál a tak jsem od tří let dokázala jíst přiborem a sedět u stolu. Nikdy jsem neměla židli pro malé děti (stoličku).*“ a „*Uměla jsem také trochu psát. Maminka nebo tatínek mi předkreslili obrázek a já se ho pokusila nakreslit.*“ LD/10, která problematičnost své suverenity dále naznačuje a téměř explicitně vyznává; včetně expozic svých vztahů se spoluaktéry. A obdobně, jako u „*K samostatnosti však patří i mnoho nových věcí, třeba zavazovat tkaničky (to mi šlo moc dobře). Poznávat čas na hodinkách mi šlo jen málo kdy a dnes mám svoje hodinky, nemusím se bát, že něco zmeškám, vím kolik je hodin.*“ a „*Jak něco vyrobit se díky učení mohu dočíst v knize.*“, která navíc suverenitu pojmenovává. A konečně, obdobně, jako u „*V pěti letech jsem začal chodit na kreslení, (abych se prý naučil hezky kreslit) ovšem to už jsem ostatně dávno uměl.*“ OP/15, který problematičnost suverenity explicitně popírá, fakticky však potvrzuje.

Citovaní autoři se tedy rovněž jednoznačně nezříkají své subjektivity vůči procesu naučení se daným předmětům, jen se -opět nejednoznačně- zříkají své suverenity vůči vlastnímu procesu učení.

Co se týče sdělení o aktivitě autora, mohu si hned u „*chodím na sportovní gymnastiku*“ HuP/7 připomenout, že jsem tuto kategorii vyčlenil vůči sdělení o schopnosti autora právě proto, že **provádí zamlčení i samotné modality ne/schopnosti autora v dané činnosti, že se autoři od přihlášení se ke své suverenitě vůči vlastnímu procesu učení vzdalují -dá-li se to tak říci- ještě o jeden krok.**

Přitom i u této kategorie se vyskytují případy sugerující vývoj, peripetii autora: „*a hrál jsem na celostátním žebříčku.*“ ML/12; „*když mi byl zhruba jeden rok, tak jsem si poprvé stoupl na nohy a řekl první slovo „Máma“.*“ OP/15; „*Když jsem byla předškolák tak jsem pomáhala mamince, ale také jsem už po sobě uklízela hračky.*“ BK/1.

V případě vyjádření k budoucnosti autoři dokonce nejen svou peripetii označují pojmenováním identity, kterou by si v budoucnu přáli mít: „*Chtěla bych se vyučit jako doktorka. Chtěla bych být dětská doktorka.*“, „*Chtěla bych být manekýnka.*“ BK/1; „*2. ráda bych udělala vysokou a doktorát. Studovat aspoň rok v cizině. Hlavní zaměstnání zatím ještě nevím, ale možná doktorkou. anebo učitelkou.*“ LD/10; „*Chtěla bych dokončit školy na které půjdu a být aspoň trochu vzdělaná.*“ HP/3 -a navíc též naznačují cestu k budoucí identitě institucionalizovaným učením (přesto jsou autoři vzdáleni artikulaci konkrétní podoby procesu naučit se předmětům, které jsou obsahem studia či žádoucí identity obdobně, jako je tato budoucnost vzdálena jejich věku žáků páté třídy; a přitom, jak naznačuje výše citovaná ŠL/22, by nemuseli být).

Přitom i u této kategorie si mohou všimnout případů svědčících pro zamlčování problematické suverenity autora vůči procesu učení. Ať už naznačením jakési stagnace: „*když jsem se narodila tak jsem pořád jenom brečela, spala a jedla. Už od narození jsem měla ráda přírodu.*“ LD/10; „*Než jsem šla do školy, stále jsem si hrála s knoflíky a jinými věcmi.*“ MK/13. Nebo modálním komentářem: „*S mámou jsem chodila na gymnastiku. (máma cvičí gymnastiku). Chodila jsem jneom pro zábavu.(...) Když jsem byla větší chtěla jsem dělat sport -rock'n roll. Chodila jsem.*“, „*Jsem snaživá a ve sportu (myslím) cílevědomá. vím co smím a co ne.*“ JN/8; „*Doma se snažím ovládat některou elektroniku (televize, počítač).*“ MK/13; „*V 6 letech mě rodiče přihlásili do tenisové školičky...“*, „*Tenis hraju až do dnes a docela mě baví.*“, „*Do 3 třetí třídy jsem musela udělat zkoušky docela se mi povedli aspoň myslím.*“ HP/3; „*Ráda kreslím a nosím brýle na dálku.*“ LD/10. Nebo výrazy, které jsou spíše expozicí dramatické situace či vztahu ke spoluaktérům, ve kterých je však aktivita autora, která by byla skutečně smysluplně paradigmaticky zaměnitelná s „*naučit se*“, vlastně vypuštěna: „*Ve 3-5 třídě jsem měla Jitku Dvořákovou za třídní učitelku, ale také jsem měla učitelku Zahálkovou na AJ (3 třída), Hoskincovou na AJ (4 třída)*“ BK/1; „*4.-5. rok: do jesliček jsem už nechodila, ale chodila jsem do školky.*“, „*6.-8. rok: do školy jsem chodila hrozně ráda, ale potom se to trochu změnilo.*“ LD/10.

Závěrem si tedy mohu uvědomit, že **anakolutickou komplikací autoři reagovali na to, že jejich osobní peripetie byla již v otázkách instrukce strukturovaná tak, že vystupovali zároveň jako subjekty i objekty učení a že toto učení bylo dokonáno.** Míra této komplikace by pak opět byla příznakem citlivosti vůči **gramatickou artikulací nastolené výzvě** a toho, nakolik pro ně bylo pracné na tuto výzvu reagovat. A dále, že tato podoba komplikace osobním smyslem otázky nachází v ne/zachovávání vazby další kritérium pracnosti, které je sycené vlastně rovněž čistě technicky, tj. **ne/jednoznačností** sdělení autora jako odpovědi na danou otázku.

Následně si totiž mohu vzpomenout nejen na to, že při obdobné motivaci použili žáci též druhou strategii komplikace odpovědi, a to konstruované pouze na ose syntagmatické determinací predikátoru „*naučit se*“ osobním smyslem. Nýbrž též na to, že i v rámci výčetné komplikace, při víceslovných označeních předmětů učení, při jejich determinaci, se objevovala aktualizace osobního smyslu daného případu učení v dimenzi hanby a slávy.

V *Rejstříku jednoslovných a víceslovných označení předmětů učení*⁴¹ si pak mohu vyhledat, že se žáci naučili: *anglicky, hrát tenis, mluvit anglicky, mluvit německy, myslet, naučit se abecedu, německy, počítat - (jen) trochu -případně- číst - neúplně, písmena - některá, plavat - jen s rukávkama, zpívat - na půl -eventuálně- obléknout se - s malou pomocí maminky.*

V dalších případech mohu uvažovat o tom, že aktualizovaná sebekritičnost vedla k přání kompenzace v budoucnosti, když žáci psali, že by se chtěli naučit: *hrát basketbal, hrát na*

⁴¹ Viz Příloha.

klavír, hrát tenis, kreslit, lyžovat, porozumět elektrotechnice, pracovat s počítačema, učit učení, umět učit učení z učebnice - lépe, líp, ještě lépe -a dále- anglicky, angličtinu, péct, tenis, vařit - dobře -případně- bruslit - skvěle, hrát na kytaru - dokonale, malovat, psát - hezky, psát česky - správně, recitovat, zpívat - profesionálně, umění karate - dokonale, umět češtinu, matematiku, přírodopis, vlastivědu - pořádně -eventuálně- dostávat známky, známky - lepší, vařit - i těžší věci -nebo- zdokonalit se - v tělesné výchově -či- ve všem.

A byť je případů zdůrazněné aktualizace opačného sebeoslavování méně, mohu si všimnout, že se v některých případech žáci naučili: *plavat - velmi dobře -případně- chodit - už delší tratě, malovat - těžší věci, přelézat - vyšší zdi, skloňovat - podrobně -eventuálně- zdokonalovat se - v českém jazyce, matematice, přírodovědě, vlastivědě -a nebo- chodit domů, jezdit autobusem, jezdit tramvají, nakupovat, plnit všechny své úkoly, vybrat si četbu - sám, sama, samostatně - případně přechodně- být samostatná.*

V uvedených výrazech však na rozdíl od předchozích strategií aktualizace osobního smyslu nejen není na úkor jednoznačnosti sdělení autora, nýbrž naopak, **aktualizace osobního smyslu je zde součástí úsilí o jednoznačnější odpověď**. Komplikace odpovědi na ose syntagmatické pak zůstává zcela podřízena soustředění se na paradigmatickou osu výčtu, který navazuje na otázku instrukce, a tak **konkrétní osobní peripetie nakonec/ještě nevybočuje z řady**.

ZÁVĚR

Pokud jsem se v předchozí kapitole shrnující analýzu obsahu textů snažil o artikulaci a elaboraci závěrů z této analýzy, pak v této závěrečné části se snažím o jejich shrnutí.

Uvažoval-li jsem nejdříve o tom, že ty dimenze pracnosti výkladu svého druhu pojmu „osobních osnov“, na které žáci ve svých bilancích narazili, když se věnovali něčemu jinému než vlastním výčtům toho, co se v minulosti naučili a co by se chtěli naučit v budoucnosti, mi budou přístupné analýzou textů v rámci dříve intuitivně vyčleněných kategorií žánrů jako jazykových forem, narazil jsem brzy na meze své teoretické citlivosti vůči tzv. dalším kategoriím obsahu textu. Zároveň pro mne však při této analýze emergovalo tušení, že by bylo možné v další konceptualizaci pokročit rozlišováním komplikací textů podle toho, na jaké výzvy v dané situaci žáci reagují, podle toho, jak lze jejich text smysluplně číst jako v odpovědi žáků aktualizované narážky z otázky, resp. obecněji reakce na narážky obsažené již v dané otázce.

Jako klíčové se pak jeví pochopení samotné anafory predikátoru „*naučit se*“ ve funkci aktualizace vazby odpovědi na otázku jako myšlenkové osy či opěrného bodu. A to vazby jak syntagmatické, tak paradigmatické. Samotné udržování této vazby pak představuje jednu z dimenzí komplikace analyzovaných bilancí, a potažmo jejich pracnosti.

Další dvě dimenze jsou vůči této definovány na syntagmatické ose, a to jednak aktualizací členění předmětů učení dle času a místa. Jednak aktualizací osobního smyslu naučení se nějakému předmětu, aktualizací toho, že naučení se nějakému předmětu je de facto dramatickou peripetií v životě žáků a že se žáci měli vlastně pochlubit úspěšností ve zvládnání situací tohoto druhu.

V případě, že žáci komplikovali svou odpověď vzdalováním se od vazby na otázku po paradigmatické ose, anakoluticky, jednalo se prakticky jen o aktualizaci osobního smyslu naučení se nějakému předmětu, navíc pak vztaženého ke struktuře osobní peripetie zadané gramatikou otázky -s její implikací autora jako subjektu i objektu učení a učení jako dokonaného.

V případě, že žáci komplikovali svou odpověď vůči požadované dokonanosti učení, aktualizovali rovněž svým způsobem neosobní, technický problém vývojové povahy učení, to,

že učení jako takové i učení konkrétnímu předmětu lze také považovat za nikdy nekončící příběh.

V textu pak vyloženě chybí rejstřík sice nejednoznačně, avšak autory přece jen v rámci anakolutické komplikace odpovědi označených předmětů učení. Věcí další práce s materiálem by bylo prověření vypracované konceptualizace ve funkci teoretické citlivosti při komplexní interpretaci jednotlivých bilancí.

PŘÍLOHA

Přepis jednotlivých bilancí⁴²

Číslo Zkratka autora

1 BK

1. Když jsem byla malá tak mě rodiče naučily jíst, chodit lést a také sedět. Když jsem byla větší tak jsem se naučila hrát různé hry, třeba pexeso Když jsem byla předškolák tak jsem pomáhala mamince, ale také jsem už po sobě uklízela hračky. V 1. třídě jsem se naučila číst, psát, počítat a také slušně chovat. Ve 2. třídě jsem se naučila násobilku Ve 3-5 třídě jsem měla Jitku Dvořákovou za třídní učitelku, ale také jsem měla učitelku Zahálkovou na AJ (3 třída), Hoskincovou na AJ (4 třída) V 5 třídě jsem se naučila spoustu věcí.

2. Chtěla bych se vyučit jako doktorka.

Chtěla bych být dětská doktorka.

Chtěla bych se naučit hezky malovat, a chtěla bych být malířka. Prodávala bych krásné obrazy. Chtěla bych být manekýnka.

Číslo Zkratka autora

2 BM

1. zavazovat kaničky, oblékat se, mýt se, řvát, chodit na záchod, hrát na počítači, lyžovat, chodit, jezdit na kole, na skateboardu, na bruslích, jíst příborem, psát, počítat, číst, kreslit, vymýšlet, na půl zpívat, mít vyvinuté reflexy, pracovat, poslouchat, hrát si všemožně, chápat, vyrábět, stavit, učit se přírodov., vlastivědu, šplhat, cvičit, hrát basketball, plavat, plazit se, cestovat, pracovat vůbec s počítačem, (milovat rodiče), pozorovat okolí, radit, pít, jíst, vědět jakou chuť mají potraviny i nerosty v okolí, sportovat, rozeznávat barvy, porovnávat hmoty, komunikovat, dva jazyky -NJ + Aj, pracovat s INTERNETEM, držet a nežužlat furt něco, lámat, ohýbat

2. létat sám od sebe /a mluvit se zvířat -škrtnuto/ a samozřejmě se naučit všechny jazyky ve škole i na světě

⁴² Pravidla pro přepis bilancí (s ohledem na počítačové počítání znaků a slov):

a) zapisuji pomlčky s jedním ze spojených slov bez mezery, aby pomlčky nebyly počítány jako samostatná slova;

b) spřažené číslice „4-7 rokem“ nerozdělují, považují za jedno slovo;

c) na druhé straně vytečkování („bruslení, plavání“) zapisuji s mezerou, aby jako slovo počítáno bylo;

d) to, co je v závorkách vytvořených lomítky / škrtnuté, gumované či mé poznámky/, nezahrnuji do bloku k počítání;

e) jako slovo počítá program každý znak oddělený mezerou, takže i spojky nebo číslice-čísla oddílů odpovědi na dvě části instrukce (1. , 2.) a vytečkování (jak jsem uvedl ad c));

f) program tečky nebere za rozdělovací znaky, takže třeba „I.L.C.“ počítá také za jedno slovo;

g) blok je třeba zadávat od začátku, nikoli od konce bilance, aby dal správné počty i v případech s dvojtečkami (nerozumím proč).

Číslo Zkratka autora
3 HP

*/Od malička jsem vždycky chtěla být někde jinde než jsem. -vygumováno/
Než jsem šla do 1. třídy naučila jsem se spousta věcí. V 6 letech mě rodiče přihlásili do tenisové školičky a taky jsem šla do školy. Když jsem přišla poprvé do školy byla jsem celá vykulená. Do 1 třídy jsem dostala Paní učitelku Zahálkovou. Ta mě naučila číst, psát a všechny věci co by měl prvňáček umět. Tenis hraju až do dnes a docela mě baví. Ve 2 třídě jsem se naučila malou násobilku, a tvrdé a měkké souhlásky. Mezitím jsem začala chodit na I.L.C. to je Angličtina. Už dřív jsem se učila takové základy ve školce a ve škole. Do 3 třetí třídy jsem musela udělat zkoušky docela se mi povedli aspoň myslím. Dostala jsem paní učitelku Doskočilovou nyní Dvořákovou. Paní učitelka nás naučila vyjmenovaná slova a spousta spousta dalšího. Paní učitelka Dvořáková nás má do 5. třídy. Pak půjdeme na druhý stupeň a už budu mít každou hodinu jiného učitele. Jinak jsem se naučila spousta sportů tenis, fotbal, golf, bruslení, plavání Myslím že umím i trochu zacházet s počítačem.*

2. Chtěla bych se naučit dobře tenis, taky bych chtěla umět všechno co budu potřebovat pro svůj život. Chtěla bych dokončit školy na které půjdu a být aspoň trochu vzdělaná.

Číslo Zkratka autora
4 HB

1. Naučila jsem se: jíst, pít, oblékat se, hrát si, mluvit, chodit, psát, počítat, číst, malovat, jezdit sama tramvají a autobusem, plavat, hrát košíkovou, bruslit, lyžovat, sama nakupovat, umývat nádobí, lézt na umělé stěny, čistit si zuby, česat se, umývat se, jezdit na kole, zlomky, vyjmenovaná slova, přídavná jména, zapnout a vypnout rádio, gumovat, rozeznat barvy, rozeznat chuť, dívat se na televizi, poznat kolik je hodin, dělit, násobit, sedět, rozeznat roční období, rozeznat kolik je na teploměru stupňů, dělat stojku, skákat přes kozu, ustlat si postel

2. Chtěla bych se naučit: mluvit se zvířaty, umět všechny jazyky, chtěla bych se naučit veterinu

Číslo Zkratka autora
5 HA

1. Naučila jsem se chodit, jíst, pít, spát, mluvit, čistit si zuby, luxovat, česat se, malovat, chodit na záchod, uklízet si pokoj, skládat oblečení ustlat si postel, číst, plavat, zalévat kytky, utírat prach, mýt nádobí, chodit do školy, jezdit dopravními prostředky, přemýšlet, hrát vybíjenou, nakupovat, lyžovat, bruslit,

2. Chtěla bych se naučit vařit, prát prádlo, hrát na klavír, péct, psát na psacím stroji (rychle), vychovávat děti, skákat akrobatické skoky, šít, hrát volejbal,

Číslo Zkratka autora
6 HE

1. Naučila jsem se jíst, mluvit, psát, počítat, kreslit, sedět, ležet, myslet, vnímat, rozumět, poslouchat, chodit, pít, ve školce jsem se naučila hrát hry. Dál jsem se naučila spát, jezdit na kole, vyprávět pohádky. Naučila jsem se hodiny, mluvit trochu anglicky a německy, psát dopisy, pracovat na počítači, skládat pohádky, lyžovat, bruslit, sáňkovat, zpívat, cvičit, hrát na flétnu a na klavír.

Se skládáním pohádek jsem se naučila i psát je a vyprávět.

Se zpíváním, hraním na flétnu a na klavír i skládat jednotlivé písničky, zapisovat je a později je i hrát.

Naučila jsem se umývat, utírat i uklízet nádobí a oblečení ⇒ šaty, boty, rukavice, čepice ...

Naučila jsem se rozeznávat barvy, písmena a číslice.

S mluvením cizích jazyků jsem se naučila i je psát a sestavovat cizí slova do dopisů a přání k vánocům, velikonocům.

Naučila jsem se starat o zvířátka = želvu, psa, kočku ...

Naučila jsem se rozeznávat zlo a dobro!

2., Chtěla bych se naučit hospodařit, vydělávat, správně psát česky a véct spokojený život.

Číslo Zkratka autora
7 HuP

1. Naučila jsem se:

1) Říkat jednoduchá slova, jíst, pít, lézt, postavit se, chodit,

2) V jesličkách: seznámit se s dětmi, hrát si i z jinými hračkami, půjčit dětem hračky

3) Ve školce: pomáhat mamince s nádobím, luxovat, utírat prach, věsit prádlo, oblíknout se s malou pomocí maminky, jíst jídlo, které mi dají, cizí jazyk (nejprve anglicky), lyžovat, bruslit, plavat nejprve s kruhem, hrát si s míčem, ustlat si trochu postel, malovat, lepit, stříhat, chodit už delší tratě, vzít si co potřebuji, skládat si věci, cvičit, sportovat, stavět sněhuláka, naučit se abecedu (trochu), počítat s malými čísly, podepsat se tiskacím písmem, hrát na flétnu, naučit se noty, chodit nejdříve na nočník (asi ve 2 letech) a poté na záchod.

4) Ve škole: psát, počítat, násobilku, hrát tenis, číst, zlomky, dívat se na televizi, psát písemky, učit se přírodovědu a Vlastivědu, angličtinu, němčinu, vyjmenovaná slova, dělit nejprve jedno a poté dvojciferným číslem, malovat těžší věci, chodím na sportovní gymnastiku, lhát, vybrat si sama četbu, vymyslet sloh, žehlit, skákat šipku, kreslit podle předlohy, zpívat, obléci se, vyčistit si zuby, zapamatovat si např. báseň

2. Chtěla bych se naučit:

řídít automobil, vystudovat vysokou školu a být lékařkou, vařit i těžší věci, umět gramatiku, umět vypočítat např. pátá na pátou, počítat těžké příklady, hrát ještě lépe na klavír, udělat zkoušku na hudební nauku, mít jednu rodinu, být na všechny hodná!

Číslo Zkratka autora
8 JN

1. Naučila jsem se:

a) -když jsem se narodila: (trochu později)

b) -když jsem byla starší:

c) -a teď:

a) učili mne zprvu lézt chodit, mluvit, jíst příborem, když mi byly tři roky rodiče mne učili lyžovat, plavat. S mámou jsem chodila na gymnastiku. (máma cvičí gymnastiku). Chodila jsem jneom pro zábavu.

b) Když jsem byla větší chtěla jsem dělat sport -rock'n roll. Chodila jsem. Taky jsem už uměla různé sporty. (karate, plavání, lyžování ...)

ve školce jsme si hrály, ale naučila jsem se tam komunikovat s dětmi.

v první třídě jsem se naučila číst a psát, počítat. Poslouchat abych věděla jestli je to správné nebo ne.

c) Naučila jsem se vnímat, chápat a snažit se rozumět lidem. Pomocť když potřebují. Jsem snaživá a ve sportu (myslím) cílevědomá. vím co smím a co ne. Naučila jsem se ladit barvy, ladit oblečení. Zdobit (vánoční strom. výzdobu).

2. Chtela bych umněť perfektně sport.

Jazyky (ang. něm. fr.)

Umněť se naučit vše.

Naučit se zdokonalit ve všem.

Číslo Zkratka autora
9 KJ

1. Naučil jsem se: mluvit, chodit, psát, číst, hrát hry na počítači, počítat, hrát tenis, zlobit, stavět z lega, uklízet si po sobě, jezdit na kole, oblékat se, zavazovat si boty, jíst, prát se, hrát vybijenou, čistit si zuby, kreslit, plovat, sánkovat, lyžovat, šetřit s penězi, hrát fotbal, hrát ping pong, lhát, odmlovat, sedět, zdobit stromek,

2. hrát basket a florboll, pilotovat letadlo a vrtulník,

Číslo Zkratka autora
10 LD

1.

1. rok: když jsem se narodila tak jsem pořád jenom brečela, spala a jedla. Už od narození jsem měla ráda přírodu. Myslím ale nevím to jistě, že jsem se naučila i sedět

2. rok: na videokazetě jsem se dozvěděla, že jsem uměla mluvit, (ale šišlala jsem), chodit a měla jsem dobrou paměť na básničky, písničky, hry. Zvládala jsem také popisovat obrázky, ale už od narození jsem hůř jedla maso a to mi zustalo až do teď. Měla jsem tříkolku a na té jsem se naučila jezdit zanedlouho.

3. rok: tatínek si to přál a tak jsem od tří let dokázala jíst příborem a sedět u stolu. Nikdy jsem neměla židli pro malé děti (stoličku). V těchto letech jsem už chodila do jesliček asi 100 m. od domu. Tam jsem se naučila žít ve větším houfu dětí. (jsem jedináček).

4.-5. rok: do jesliček jsem už nechodila, ale chodila jsem do školky. Uměla jsem také trochu psát. Maminka nebo tatínek mi předkreslili obrázek a já se ho pokusila nakreslit.

6.-8. rok: do školy jsem chodila hrozně ráda, ale potom se to trochu změnilo. Od 3 třídy se

učím anglicky.

9.-10. rok: teď se učím i německy. Ráda kreslím a nosím brýle na dálku.

2. ráda bych udělala vysokou a doktorát. Studovat aspoň rok v cizině. Hlavní zaměstnání zatím ještě nevím, ale možná doktorkou. anebo učitelkou.

Číslo Zkratka autora

11 MZ

1. Od narození až do teď jsem se naučila: chodit, mluvit, spát šít, myslet, běhat, hrát si, chodit na záchod, psát, číst, počítat, oblékat se, žehlit, stříhat si nehty, česat se, malovat, dívat se na TV, cvičit, brečet, luxovat, mýt podlahu, zametat schody, hrát na počítači, smát se, brečet, lakovat si nehty, lhát, učit se, zpívat, jíst, pít, zlobit se, bát se, bobovat, čistit si zuby, odpočívat, plavat, tancovat, smát se, kousat, hádat se, být drzá na rodiče, poslouchat hudbu, hrát přehazovanou a volejbal.

2. Chtěla bych se naučit: karate, tenis, hrát pingpong, lépe kreslit, lépe pracovat s počítačema, řídit auto, řídit motorku, lépe lyžovat, jezdit na snowbord, cvičit psy, hrát na kytaru, hrát na flétnu, hrát na piáno, hrát hokej.

Číslo Zkratka autora

12 ML

1.

1-3 Naučil jsem se jíst, pít, a běhat.

3-5 Před školkou jsem se naučil některá písmena.

5-7 V školce trochu anglicky a trochu hrát tenis.

7-8 V první třídě jsem uměl plavat a psát.

8-9 Ve druhé třídě jsem se naučil násobilku a hrál jsem na celostátním žebříčku.

9-10 Během třetí třídy jsem se naučil vyjmenovaná slova a naučil jsem se velmi dobře plavat.

10-11 Ve čtvrté třídě jsem se naučil pravopis.

11-12 V páté třídě se naučil samostatně plnit všechny své úkoly

2. Chtěl bych se ještě naučit lépe se umět učit učení z učebnice

P.S. to mi moc nejde naučit se učit učení z učebnice.

Číslo Zkratka autora

13 MK

1)

Než jsem šla do školy, stále jsem si hrála s knoflíky a jinými věcmi. Naučila jsem se chodit a skládat první slova s tím vším mi ovšem pomáhala maminka a tatínek (někdy i bratr). V 1. třídě jsem se naučila číst a psát. Nejvíce mne bavilo skládat slova a věty z písmenek. Ve škole jsem se naučila být samostatná, samozřejmě že i na škole v přírodě. K samostatnosti však patří i mnoho nových věcí, třeba zavazovat tkaničky (to mi šlo moc dobře). Poznávat čas na hodinkách mi šlo jen málo kdy a dnes mám svoje hodinky, nemusím se bát, že něco zmeškám, vím kolik je hodin. Ve 2. a 3. třídě to byla násobilka a vyjmenovaná slova. Od té doby se zdokonaluji. Samozřejmě, že se učím i nové věci. Získávám cit pro Český jazyk. Doma se snažím ovládat některou elektroniku (televize, počítač).

Ale nejen ve škole se získají nové znalosti. Na táboře mě holky naučily drhat krásné náramky.

Jak něco vyrobit se díky učení mohu dočíst v knize.

Zdokonaluji se v kreslení a ve zpěvu již rozumím notám. Dnes se ve škole učíme o historii a lidském těle, ale nesmím zapomenout ani na AJ, NJ, M, ČJ. Z televize dostáváme nové a nové informace. Pokrok se nedá zastavit

2) Profesionálně zpívat, recitovat.

Zdokonalit se v TV.

Číslo Zkratka autora

14 MV

1. Naučil jsem se: jíst, chodit, pít, počítat, oblékat se, spát, hrát na počítači, psát, zlobit, hrát si, mluvit, myslet, umět vyjmenovaná slova, umět se podepsat, vědět kolik je hodin, umět zlomky, umět vzory podst. jmen, kreslit, hrát fotbal, chodit sám domů, běhat, mýt nádobí, plavat, lyžovat, bruslit, kupovat si věci, naučil jsem se Angličtinu, koukat se na televizi, ustlávat si postel, lepit modely, číst, násobit, dělit dvojciferným číslem, stavit sněhuláka a stavit bunkr, hledat věci na internetu, vysávat vysavačem, vyrábět věci z papíru, zpívat, hrát si na pískovišti dělat kotoul vpřed i vzad

2. Chtěl bych se naučit řídit auto, vařit, žehlit, lépe se učit učení, dostávat lepší známky

Číslo Zkratka autora

15 OP

1) Od svého narození, jako první, co jsem se naučil, bylo kousání a škrábání, když mi byl zhruba jeden rok, tak jsem si poprvé stoupl na nohy a řekl první slovo „Máma“. Nesnášel jsem však uklízení pokoje -tak jsem se to musel naučit. Po třech letech jsem poznával hodně věci -třeba dívání na televizi nebo hrát na počítači. V pěti letech jsem začal chodit na kreslení, (abych se prý naučil hezky kreslit) ovšem to už jsem ostatně dávno uměl. Pak mě máma poslala do školky, kde jsem chodil na Angličtinu a tak jsem poznával (i když nerad) cizí jazyky. Školka se mi líbila, byla to dobrá věc, ale měla přesto jednu nevýhodu (tedy alespoň pro mne) že jsem každé úterý jezdil na plavání, hodně dlouho mi to nešlo ale nakonec jsem se to přece naučil. Když jsem šel do školy (pravda, moc se mi tam nechtělo) protože jsem si uvědomoval, že teprve teď začíná opravdová práce, ale nadruhou stranu je to dobře, protože jsem se tam naučil číst, psát, počítat, poznávat naše okolí v Prvouce, různé zajímavosti, hrát šachy, piškvorky, (ovšem to spíše ve družině, do které jsem chodil 4 roky. Mimo školu jsem se naučil hrát např. fotbal, florbal, Hokej, vybíjenou, zkrátka různé hry i různé hudební činnosti (flétna, i teorie). Zkrátka hodně věcí.

2) Ještě bych se chtěl naučit: (Prostě více poznat svět.)

Nechci odpovídat, co bych se chtěl naučit.

(Zkrátka) (Ve světě třeba poznám ještě hodně věcí.)

Číslo Zkratka autora

16 PO

1. Číst, parit počítačové hry, mluvit, chodit, hrát fotbal, plavat, psát, počítat, šifrovat, uzlovat, uklízet si po sobě věci, strojit se, malovat, lyžovat hrát různé hry, serfovat na

internetu, hádat se, koulovat se, stavět bunkry, vyrábět parník, hrát volejbal, zdobit stromeček, utrácet, mejlovat,

2. veslovat, sebeobranu, skvěle bruslit, orientovat se,

Číslo Zkratka autora

17 PI

1. Naučila jsem se sedět, chodit, čistit si zuby, plést náramky, psát, číst, počítat, běhat, česat se, plavat, bruslit, lyžovat, uklízet, vyšívát, mluvit, oblékat se, jezdit na kole, odemykat a zamykat byt, zalepovat si prst do kterého jsem se omylem řízla, znát hodiny, naplnit si inkoustové pero, připravovat si věci do školy

2. Chtěla bych se ještě naučit ušít si šaty, nacházet peníze na chodníku, stínovat obrázky, vařit, tančit,

Číslo Zkratka autora

18 PJ

1. Co jsem se od narození naučila: mluvit, sedět, chodit, běhat, hrát si, koupat se, modelovat, česat se, plavat, jezdit na koni, psát, číst, zlobit, skákat, jezdit na kole, oblékat se, obouvat se, zavazovat tkaničky, cvičit, smrkat, logicky myslet učít se, trochu anglicky, trochu německy, česky, brečet, jíst, čistit si zuby, uvažovat, zpívat, baletit, tancovat, počítat, lyžovat, bruslit, házet, chytat míč, kreslit

2. Co bych se ještě chtěla naučit: řídit auto, umět hodně jazyků, dobře vařit, péct,

Číslo Zkratka autora

19 ŘJ

1. Od narození až do teď jsem se naučil:

chodit, psát, počítat, myslet (trochu), běhat, kousat, kreslit, pracovat s počítačem, koukat se na televizi, hrát tenis, bránit se, vnímat, soustředit se, sportovat, oblékat se, radit a rozšiřovat informace, poslouchat, hrát na kytaru a flétnu, luxovat, mýt předměty, uklízet, číst, číst hodiny, pěstovat rostliny, dorozumět se anglicky, německy, rýsovat, lyžovat, abecedu, bobovat, bruslit, hrát hokej, hrát fotbal,

2. chtěl bych se naučit:

počítat s procenty, řídit auto, ovládat zbraně, naučit se dokonale bojového umění KARATE, naučit se lépe pracovat s počítačem, dokonale hrát na kytaru, vydělávat peníze, lépe porozumět elektrotechnice, lépe hrát tenis, naučit se dobře angličtinu, naučit se jezdit na snowboardu, hezky psát,

Číslo Zkratka autora

20 SchM

Co jsem se naučil: chodit, mluvit, psát, zlobit, číst, hrát basket, hokej i fotbal, vybijenou, volejbal, střílet z pušky i pistole, kreslit, cvičit, vyrábět různé věci, oblékat se, obouvat se, hrát na trubku, rýsovat, sedět, běhat, hrát si, plavat, jíst, kreslit, zavazovat tkaničky, bruslit,

lyžovat, házet, chytat míč, prát se, dýchat, smrkat, dívat se, rozvazovat tkaničky, chodit nakupovat, spát, koupat se, dělat si pití, chodit pro pivo, venčit psa, splachovat záchod, skákat šipku, lovit ryby, chodit na houby, vybarvovat, pít, chodit domů, odemykat si, podepisovat se,

chtěl naučit: jezdit autem, pořádně umět češtinu, matematiku, vlastivědu, přírodopis, poslouchat, tancovat, myslet, šít, pracovat, být hodný, stojku, kotrmelec pozadu, lepší známky,

Číslo Zkratka autora
21 SP

1. Naučil jsem se chodit, mluvit, jíst, pít, počítat, psát, kreslit, zpívat, oblékat, nakupovat, jezdit na kole, lyžovat, bruslit, hrát fotbal, hrát na počítači, zavazovat tkaničky u bot, plavat, učit se, uklízet, hrát karty, běhat,

2. programovat hry, vyrábět stroje, střílet z luku a kuše, řídit auto, poznávat přírodu,

Číslo Zkratka autora
22 ŠL

1. Já když jsem byla malá tak mě rodiče naučili chodit, mluvit, jíst, pít a hrát si. Když už jsem chodila do školky tak jsem tam chodila až v pěti letech. Byla jsem už předškolák. Tam mě naučili jak se mám chovat, hrát si a neničit hračky. Taky jsem se ve školce naučila hrát různé hry. Když jsem šla k zápisu do první třídy už jsem se uměla i podepsat a počítat do deseti. Až jsem začala chodit do školy tam jsem se naučila počítat, mluvit anglicky, zdokonalovat se v českém jazyce, v matematice, přírodovědě a vlastivědě. Až jsem přestoupila do 1 třídy tam jsem se naučila psát a počítat. Ve 2 třídě jsem se naučila násobilku. A ve 3 třídě přibýly vyjm. sl. VL, Př A v dalších třídách se učivo zdokalovalo a prohlubovalo.

2. Až vyjdu tuto školu tak bych chtěla studovat na medicíně jako dětská doktorka nebo jít na gymnázium a potom na vysokou školu. Kdybych byla učitelka tak bych chtěla vše znát co učitelka 1 stupně má znát. A kdybych byla doktorka tak bysem chtěla znát co bysem potřebovala znát o dětech např: jakou mají nemoc, jaké mám předepsat léky, a tak dále. To je asi všechno.

Číslo Zkratka autora
23 ŠK

1. chodit, mluvit, kousat, chodit na nočník, psát, počítat, vzory podstatných jmen, slovní druhy, vzory přídavných jmen, vyjmenovaná slova, převody jednotek, zlomky, oblékat se, nakupovat, nadávat, učesat, zavazovat tkaničky, vytírat podlahu, luxovat, zpívat, hrát karty, zlobit, malovat, běhat, plavat, lyžovat, hrát vybíjenou, žehlit, čistit si chrup, smrkat, vyšívát, šít, myslet, hrát „člověče nezlob se“, plavat, hádat, učit se, složit parník, hodiny, hrát na hoboje, rýsovat

2. šplhat po provaze, přehodit velkou tělocvičnu míčem, stojku

Číslo Zkratka autora

24 TK

1) psát, číst, počítat, hrát basket, zlobit, hrát si, nadávat, florball, hockey, bruslit, oblékat se, stříhat si nehty, učesat se, nudit se, koukat na televizi, kreslit, malovat, vyrábět smát se, mračit se, přemýšlet, neučit se, stavět bunkry hádat se, luxovat, žehlit, prát, mýt nádobí, hrát koulovačku, bobovat, lyžovat, plavat, sáňkovat, hrát se gameboye, tancovat, spát, mít někoho ráda, zakládat cluby, dělat si z někoho srandu, podvádět, starat se o morče, něco si přát, představovat si, rozkazovat, urážet se, vyrábět různé výrobky, toužit po něčem, hrát karty, vyšívat, hrát vybiku, hrát přehazku, čistit si zuby, smrkat, hýbat ušima, umím hrát nekonečno her, škrábat, jezdit na koni, hrát fotbal, kopat, zdobit stromeček, dávat dárky, nakupovat a taky pěkně utrácet, hrát si pár her na počítači, kamarádit se s někým, někoho urazit

2) hrát líp basketball, líp kreslit, potápět se do velkých hloubek, řídit motorku a auto

Číslo Zkratka autora

25 TrK

1) V prvních dvou měsících jsem se naučila pít (od mé maminky), spát, otevírat a zavírat oči, brečet i smát se.

V jednom roce jsem uměla chodit, trochu jíst (sama), stavět kostičky, jít na nočník. Od dvou až čtyř let jsem se naučila cvičit, lépe kreslit, počítat do pěti, později i do deseti. Zdokonalila jsem se v mluvení. Naučila jsem se plavat (jen s rukávkama), kreslit, zpívat a recitovat básničky.

Od 5-7 jsem se naučila slabikovat, trochu počítat. V 6 letech jsem začala chodit na gymnastiku a tam jsem se jich naučila spousta. 6-11 let jsem se učila ve škole hodně věci jako ostatní. Od šesti jsem jezdila na tábory pod stan. Naučila jsem se tam různé uzle, kreslit na látku, šít z kůže, šplhat na laně, přelízat vyšší zdi, ručkovat na laně, morseovku, a jiné táborové věci. Začala jsem se také zdokonalovat v gymnastice. (sportovní)

2. Chtěla bych se naučit dobře anglicky, protože bych chtěla být herečkou (v USA). Protože je můj vzorem KATE WINSLET. (v Titanicu) Víím že to zní špatně, ale chtěla bych.

Číslo Zkratka autora

26 VA

1. ROK: 0-1: -JÍST, PÍT, OTEVÍRAT OČI,
2: -CHODIT NA NOČNÍK, LÉZT,
3: -CHODIT, MLUVIT,
4: -PLAVAT, PSÁT, POČÍTAT, ČÍST (NEÚPLNĚ), KRESLIT,
5: -ČÍST,
6: HRÁT NA POČÍTAČI,
7: ABECEDA,
8: DRUHY SLOV, RODY, DĚLENÍ A NÁSOBENÍ, SČÍTÁNÍ A ODCÍTÁNÍ,

9: *VYJMENOVANÁ SLOVA, POZNÁVAT PŘÍRODU, ZAČÁTKY Z DĚJIN,*
10: *SKLOŇOVÁNÍ, * DĚJINY, HRÁT LASER GAME,*
11: *DĚJINY, PODROBNĚ SKLOŇOVAT, *PODST. JMN.*

2. *JEZDIT NA KOLE,**
PROGRAMOVAT NA
*POČÍTAČI, KOUZLIT***

**NIKDO NENÍ DOKONALÝ! MÉ PRVNÍ KOLO SE ROZBILO, DRUHÉ TAKTÉŽ. NAVÍC NEMÁM NIKDE ŽADNOU ROVINU, KDE BYCH MOHL JEZDIT. ANI NA CHALUPĚ ANI V PRAZE.*

***ZAUJALA MĚ MYŠLENKA DAVIDA COPPERFIELDA, LÉTAT. VIDĚL JSEM JAK LÉTÁ A MYSLÍM ŽE LÉTAT VSKUTKU DOKÁŽE. ON JE MÝM VZOREM! (!TAK TROCHU, ALE RODIČE JSOU VZOREM VĚČÍM, DĚLAJÍ SE SKLEM.)*

Rejstřík jednoslovných a víceslovných označení předmětů učení⁴³

	<i>čistit si zubit</i> , 5 <i>čistit si zuby</i> , 4; 9; 11; 17; 18; 24
—A—	—D—
<i>ABECEDA</i> , 26 <i>abecedu</i> , 19 <i>/anglicky/ dobře</i> , 25 <i>/anglicky/ trochu</i> , 12; 18 <i>Angličtinu</i> , 14 <i>/angličtinu/ dobře</i> , 19	<i>dávat dárky</i> , 24 <i>DĚJINY</i> , 26 <i>dělat kotoul vpřed</i> , 14 <i>(dělat kotoul) vzad</i> , 14 <i>dělat si pití</i> , 20 <i>dělat si z někoho srandu</i> , 24 <i>dělat stojku</i> , 4 <i>DĚLENÍ</i> , 26 <i>dělit</i> , 4 <i>(dělit) dvojciferným číslem</i> , 7 <i>dělit dvojciferným číslem</i> , 14 <i>dělit jedno(ciferným číslem)</i> , 7 <i>dívat se</i> , 20 <i>dívat se na televizi</i> , 4; 7 <i>dívat se na TV</i> , 11 <i>dorozumět se anglicky</i> , 19 <i>(dorozumět se) německy</i> , 19 <i>dostávat lepší známky</i> , 14 <i>DRUHY SLOV</i> , 26 <i>/druhy/ slovní</i> , 23 <i>držet (furt něco)</i> , <i>Viz /nežužlat furt něco/ (držet a)</i> <i>dýchat</i> , 20
—B—	—F—
<i>baletit</i> , 18 <i>bát se</i> , 11 <i>běhat</i> , 11; 12; 14; 17; 18; 19; 20; 21; 23 <i>bobovat</i> , 11; 19; 24 <i>bránit se</i> , 19 <i>brečet</i> , 11; 18; 25 <i>bruslit</i> , 4; 5; 6; 7; 14; 17; 18; 19; 20; 21; 24 <i>/bruslit/ skvěle</i> , 16 <i>být drzá na rodiče</i> , 11 <i>být hodný</i> , 20 <i>být lékařkou</i> , 7 <i>být na všechny hodná</i> , 7 <i>být samostatná</i> , 13	<i>florball</i> , 24
—C—	—G—
<i>cestovat</i> , 2 <i>cvičit</i> , 2; 6; 7; 11; 18; 20; 25 <i>cvičit psy</i> , 11	<i>gumovat</i> , 4
—Č—	—H—
<i>česat se</i> , 4; 5; 11; 17; 18 <i>česky</i> , 18 <i>/činnosti/ různé hudební</i> , 15 <i>flétna</i> , 15 <i>teorie</i> , 15 <i>číst</i> , 1; 2; 4; 5; 7; 8; 9; 11; 13; 14; 15; 16; 17; 18; 19; 20; 24; 26 <i>číst hodiny</i> , 19 <i>ČÍST (NEÚPLNĚ)</i> , 26 <i>čistit si chrup</i> , 23	<i>hádat</i> , 23 <i>hádat se</i> , 11; 16; 24 <i>házet (míč)</i> , 18; 20 <i>hledat věci na internetu</i> , 14 <i>hockey</i> , 24 <i>hodiny</i> , 6; 23

⁴³ Čísla označují použití položky v bilanci uvedeného čísla. **Tučná kurzíva** pro čísla označuje použití položky pro „budoucnost“. Obyčejný styl písma v kulatých závorkách označuje mé doplnění položky z kontextu. Závorka lomítka označuje část výrazu, které v textu bilance předchází část, která ji v rejstříku následuje -jde o úpravu kvůli abecednímu řazení položek.

hospodařit, 6
hrát basket, 9; 20; 24
hrát basketball, 2
hrát „člověče nezlob se“, 23
(hrát) *florbal*, 9
(hrát) *fotbal*, 20
hrát fotbal, 9; 14; 16; 19; 21; 24
(hrát) *hokej*, 20
hrát hokej, 11; 19
hrát hry, 6
hrát hry na počítači, 9
hrát (jednotlivé písničky), 6
hrát ještě lépe na klavír, 7
hrát karty, 21; 23; 24
hrát košíkovou, 4
hrát koulovačku, 24
HRÁT LASER GAME, 26
hrát líp basketball, 24
(hrát na) *flétnu*, 19
hrát na flétnu, 6; 7; 11
hrát na hoboje, 23
(hrát) *na klavír*, 6
hrát na klavír, 5
hrát na kytaru, 11; 19
/hrát na kytaru/ dokonale, 19
hrát na piáno, 11
hrát na počítači, 2; 11; 14; 21; 26
hrát na trubku, 20
hrát ping pong, 9
hrát pingpong, 11
(hrát) *piškvorky*, 15
hrát přehazku, 24
hrát přehazovanou, 11
hrát různé hry, 1; 16; 22
(hrát) *třeba pexeso*, 1
hrát se gameboye, 24
hrát si, 4; 11; 14; 18; 20; 24
hrát si i z jinými hračkami, 7
hrát si na pískovišti, 14
hrát si pár her na počítači, 24
hrát si s míčem, 7
hrát si všemožně, 2
hrát šachy, 15
hrát tenis, 7; 9; 19
/hrát tenis/ lépe, 19
/hrát tenis/ trochu, 12
(hrát) *volejbal*, 11; 20
hrát volejbal, 5; 16
hrát vybíjenou, 5
(hrát) *vybíjenou*, 20
hrát vybíjenou, 9; 23
hrát vybiku, 24
(hrát) *zkrátka různé hry*, 15

(hrát) *florbal*, 15
(hrát) *Hokej*, 15
(hrát) *vybíjenou*, 15
hrát např. fotbal, 15
hýbat ušima, 24

—Ch—

chápat, 2; 8
chodit, 2; 4; 5; 6; 7; 9; 11; 13; 14; 16; 17; 18;
19; 20; 21; 23; 26
chodit do školy, 5
chodit domů, 20
chodit na houby, 20
chodit na nočník, 7; 23; 26
(chodit) *na záchod*, 7
chodit na záchod, 2; 5; 11
chodit nakupovat, 20
chodit pro pivo, 20
chodit sám domů, 14
chodit už delší tratě, 7
/chovat/ slušně, 1
chytat míč, 18; 20

—J—

/jazyk/ cizí, 7
/anglicky, 7
/jazyky/ dva, 2
/j(azyk)/ A(nglický), 2
/J(azyk)/ N(ěmecký), 2
/(jazyky) na světě/ (všechny), 2
/jazyky ve škole/ všechny, 2
jezdit autem, 20
jezdit dopravními prostředky, 5
(jezdit) *na bruslích*, 2
jezdit na kole, 2; 4; 6; 9; 17; 18; 21; 26
jezdit na koni, 18; 24
(jezdit) *na skateboardu*, 2
jezdit na snowboardu, 19
jezdit na snowbord, 11
jezdit (na tříkolce), 10
(jezdit sama) *autobusem*, 4
jezdit sama tramvají, 4
jíst, 2; 4; 5; 6; 7; 9; 11; 12; 13; 14; 18; 20; 21; 26
jíst jídlo, které mi dají, 7
jíst přiborem, 2
/jména/ přídavná, 4

—K—

kamarádít se s někým, 24
karate, 11
komunikovat, 2

komunikovat s dětmi, 8
kopat, 24
kotrmelec pozadu, **20**
koukat na televizi, 24
koukat se na televizi, 14; 19
koulovat se, 16
koupat se, 18; 20
kousání, 15
kousat, 11; 19; 23
KOUZLIT, **26**
kreslit, 2; 6; 9; 14; 18; 19; 20; 21; 24; 25; 26
/kreslit/ lépe, **11**; 25
/kreslit/ líp, **24**
kreslit podle předlohy, 7
kupovat si věci, 14

—L—

ladit barvy, 8
ladit oblečení, 8
lakovat si nehty, 11
lámat, 2
lepít, 7
lepít modely, 14
létat sám od sebe, 2
lézt, 7; 26
lézt na umělý stěny, 4
ležet, 6
lhát, 7; 9; 11
lovit ryby, 20
luxovat, 5; 7; 11; 19; 23; 24
lyžovat, 2; 4; 5; 6; 7; 9; 14; 16; 17; 18; 19; 20;
21; 23; 24
/lyžovat/ lépe, **11**

—M—

malovat, 4; 5; 7; 11; 16; 23; 24
/malovat/ hezky, **1**
malovat těžší věci, 7
mejlovat, 16
milovat rodiče, 2
mít jednu rodinu, 7
mít někoho ráda, 24
mít vyvinuté reflexi, 2
mluvení, 25
mluvit, 4; 5; 6; 9; 11; 14; 16; 17; 18; 20; 21;
23; 26
mluvit anglicky, 22
mluvit se zvířaty, 4
mluvit trochu anglicky, 6
(mluvit trochu) *německy*, 6
modelovat, 18
mračit se, 24

myslet, 6; 11; 14; **20**; 23
/myslet/ logicky, 18
myslet (trochu), 19
mýt nádobí, 5; 14; 24
mýt podlahu, 11
mýt předměty, 19
mýt se, 2

—N—

nadávat, 23; 24
nacházet peníze na chodníku, **17**
nakupovat, 5; 21; 23; 24
/nakupovat/ sama, 4
naplnit si inkoustové pero, 17
NÁSOBENÍ, 26
násobilka, 13
násobilku, 1; 7; 12; 22
/násobilku/ malou, 3
násobit, 4; 14
naučit se abecedu (trochu), 7
naučit se noty, 7
neučit se, 24
/německy/ trochu, 18
/nežuzlat furt něco/ (držet a), 2
nudit se, 24

—O—

obléci se, 7
oblékat, 21
oblékat se, 2; 4; 9; 11; 14; 17; 18; 19; 20; 23;
24
oblíknout se s malou pomocí maminky, 7
obouvat se, 18; 20
ODČÍTÁNÍ, 26
odemykat (byt), 17
odemykat si, 20
odmlouvat, 9
odpočívát, 11
ohýbat, 2
orientovat se, **16**
otevírat (oči), 25
OTEVÍRAT OČI, 26
ovládat zbraně, **19**

—P—

pařit počítačový hry, 16
péct, **5**
/péct/ (dobře), **18**
pěstovat rostliny, 19
pilotovat letadlo, **9**
(pilotovat) *vrtulník*, **9**

/písmena/ některá, 12
pit, 12
pít, 2; 4; 5; 6; 7; 11; 14; 20; 21; 26
pít (od mé maminky), 25
plavání, 15
plavat, 2; 4; 5; 11; 14; 16; 17; 18; 20; 21; 23; 24; 26
plavat (jen s rukávkama), 25
plavat s kruhem, 7
/plavat/ velmi dobře, 12
plazit se, 2
plést náramky, 17
/plnit všechny své úkoly/ samostatně, 12
plovat, 9
počítat, 1; 2; 4; 6; 7; 8; 9; 11; 14; 15; 16; 17; 18; 19; 21; 22; 23; 24; 26
(počítat) do deseti, 25
počítat do pěti, 25
počítat s malými čísly, 7
počítat s procenty, 19
počítat těžké příklady, 7
/počítat/ trochu, 25
podepisovat se, 20
podepsat se tiskacím písmem, 7
podvádět, 24
pomáhat mamince s nádobím, 7
Pomocť (lidem) když (lidé) potřebují, 8
porovnávat hmoty, 2
/porozumět elektrotechnice/ lépe, 19
poslouchat, 2; 6; 8; 19; 20
poslouchat hudbu, 11
postavit se, 7
potápět se do velkých hloubek, 24
poznat kolik je hodin, 4
poznávat naše okolí v Prvouce, 15
poznávat přírodu, 21; 26
(poznávat) různé zajímavosti, 15
pozorovat okolí, 2
pracovat, 2; 20
pracovat na počítači, 6
pracovat s INTERNETEM, 2
pracovat s počítačem, 19
/pracovat s počítačem/ lépe, 19
/pracovat s počítačema/ lépe, 11
pracovat vůbec s počítačem, 2
prát, 24
prát prádlo, 5
prát se, 9; 20
pravopis, 12
programovat hry, 21
PROGRAMOVAT NA POČÍTAČI, 26
/přát/ něco si, 24
Př(írodověda), 22

představovat si, 24
přehodit velkou tělocvičnu míčem, 23
přemýšlet, 5; 24
převody jednotek, 23
připravovat si věci do školy, 17
psát, 1; 2; 4; 6; 7; 8; 9; 11; 13; 14; 15; 16; 17; 18; 19; 20; 21; 22; 23; 24; 26
psát (cizí jazyky), 6
/psát česky/ správně, 6
psát (pohádky), 6
psát dopisy, 6
/psát/ hezky, 19
psát na psacím stroji (rychle), 5
psát písemky, 7
půjčit dětem hračky, 7

—R—

radit, 2; 19
recitovat básničky, 25
/recitovat/ (profesionálně), 13
RODY, 26
rozeznat barvy, 4
rozeznat chuť, 4
rozeznat kolik je na teploměru stupňů, 4
rozeznat roční období, 4
rozeznávat barvy, 2; 6
(rozeznávat) číslice, 6
(rozeznávat) dobro, 6
(rozeznávat) písmena, 6
rozeznávat zlo, 6
rozkazovat, 24
rozšiřovat informace, 19
rozumět, 6
rozvazovat tkaničky, 20
řýsovat, 19; 20; 23

—Ř—

(řídit) auto, 24
řídit auto, 11; 14; 18; 19; 21
řídit automobil, 7
řídit motorku, 11; 24
Říkat jednoduchá slova, 7
řvát, 2

—S—

sáňkovat, 6; 9; 24
SČÍTÁNÍ, 26
sebeobranu, 16
sedět, 4; 6; 9; 10; 17; 18; 20
serfovat na internetu, 16
sestavovat cizí slova do dopisů, 6

(sestavovat cizí slova do) *přání k vánocům*, 6
(sestavovat cizí slova do přání k) *velikonocům*,

6

seznámit se s dětmi, 7

skákat, 18

skákat akrobatické skoky, 5

skákat přes kozu, 4

skákat šipku, 7; 20

skládat jednotlivé písničky, 6

skládat oblečení, 5

skládat pohádky, 6

skládat první slova, 13

skládat si věci, 7

SKLOŇOVÁNÍ PODST(ATNÝCH) JM(E)N,

26

/SKLOŇOVAT/ PODROBNĚ, 26

slabikovat, 25

/slova/ vyjmenovaná, 4; 12; 13; 22; 23; 26

složit parník, 23

smát se, 11; 24; 25

smrkat, 18; 20; 23; 24

snažit se rozumět lidem, 8

/souhlásky/ měkké, 3

/(souhlásky)/ tvrdé, 3

soustředit se, 19

spát, 5; 6; 11; 14; 20; 24; 25

splachovat záchod, 20

sportovat, 2; 7; 19

/sportů/ spousta, 3

bruslení, 3

fotbal, 3

golf, 3

plavání, 3

tenis, 3

starat o zvířátka, 6

(starat o) *kočku*, 6

(starat o) *psa*, 6

(starat o) *želvu*, 6

starat se o morče, 24

stavět bunkry, 16

stavět z lega, 9

stavit, 2

stavit bunkr, 14

stavit bunkry, 24

stavit sněhuláka, 7; 14

stínovat obrázky, 17

stojku, 20; 23

strojit se, 16

stříhat, 7

stříhat si nehty, 11; 24

(střílet z) *kuše*, 21

střílet z luku, 21

(střílet z) *pistole*, 20

střílet z pušky, 20

—Š—

šetřit s penězi, 9

šifrovat, 16

šít, 5; 11; 20; 23

škrábání, 15

škrábat, 24

šplhat, 2

šplhat po provaze, 23

—T—

tancovat, 11; 18; 20; 24

tančit, 17

tenis, 11

/tenis/ dobře, 3

toužit po něčem, 24

—U—

učesat, 23

učesat se, 24

učit se, 11; 18; 21; 23

(učit se) *angličtinu*, 7

(učit se) *němčinu*, 7

učit se přírodov., 2

učit se přírodovědu, 7

(učit se) *vlastivědu*, 2; 7

(učit se) *vyjmenovaná slova*, 7

/učit učení/ lépe se, 14

udělat zkoušku na hudební nauku, 7

uklizení pokoje, 15

uklízet, 17; 19; 21

uklízet nádobí, 6

(uklízet) *oblečení*, 6

(uklízet) *boty*, 6

(uklízet) *čepice*, 6

(uklízet) *rukavice*, 6

(uklízet) *šaty*, 6

uklízet si po sobě, 9

uklízet si po sobě věci, 16

uklízet si pokoj, 5

/umění KARATE/ dokonale bojového, 19

/umět češtinu/ pořádně, 20

umět gramatiku, 7

umět hodně jazyků, 18

/(umět) matematiku/ (pořádně), 20

/(umět) přírodopis/ (pořádně), 20

umět se podepsat, 14

/umět učit učení z učebnice/ lépe se, 12

/(umět) vlastivědu/ (pořádně), 20

umět všechny jazyky, 4

umět vyjmenovaná slova, 14
umět vypočítat např. *pátá na pátou*, 7
umět vzory podst. jmen, 14
umět zlomky, 14
umývat (nádobí), 6
umývat nádobí, 4
umývat se, 4
/urazit/ někoho, 24
urážet se, 24
ustlat si postel, 4; 5
ustlat si trochu postel, 7
ustlávat si postel, 14
ušít si šaty, 17
utírat (nádobí), 6
utírat prach, 5; 7
utrácet, 16
/utrácet/ pěkně, 24
uvažovat, 18
uzlovat, 16

—V—

vařit, 5; 14; 17
/vařit/ dobře, 18
vařit i těžší věci, 7
/věci/ jiné táborové, 25
/uzle/ různé, 25
kreslit na látku, 25
morseovku, 25
přelízat vyšší zdi, 25
ručkovat na laně, 25
šít z kůže, 25
šplhat na laně, 25
véct spokojený život, 6
(vědět jakou chuť mají) *nerosty v okolí*, 2
vědět jakou chuť mají *potraviny (v okolí)*, 2
vědět kolik je hodin, 14
venčit psa, 20
věsit prádlo, 7
veslovat, 16
veterinu, 4
VL(astivěda), 22
vnímat, 6; 8; 19
vybarvovat, 20
vybrat si sama četbu, 7
vyčistit si zuby, 7
vydělávat, 6
vydělávat peníze, 19
vychovávat děti, 5
vymyslet sloh, 7
vymýšlet, 2
vypnout rádio, 4
vyprávět pohádky, 6

vyrábět, 2; 24
vyrábět parník, 16
vyrábět různé věci, 20
vyrábět různé výrobky, 24
vyrábět stroje, 21
vyrábět věci z papíru, 14
vysávat vysavačem, 14
vystudovat vysokou školu, 7
vyšívat, 17; 23; 24
vytírat podlahu, 23
vzít si co potřebuji, 7
vzory podstatných jmen, 23
vzory přídavných jmen, 23

—Z—

ZAČÁTKY Z DĚJIN, 26
zakládat kluby, 24
zalepovat si prst do kterého jsem se omylem
řízla, 17
zalévat kytky, 5
zametat schody, 11
zamykat byt, 17
zapamatovat si např. báseň, 7
zapisovat (jednotlivé písničky), 6
zapnout (rádio), 4
zavazovat kaničky, 2
zavazovat si boty, 9
zavazovat tkaničky, 18; 20; 23
zavazovat tkaničky u bot, 21
zavírat oči, 25
zdobit stromeček, 16; 24
zdobit stromek, 9
Zdobit (vánoční strom, 8
(zdobit) výzdobu, 8
Zdokonalit se v TV, 13
zdokonalit ve všem, 8
zdokonalovat se v českém jazyce, 22
(zdokonalovat se) v matematice, 22
(zdokonalovat se v) přírodovědě, 22
(zdokonalovat se ve) vlastivědě, 22
zlobit, 9; 14; 18; 20; 23; 24
zlobit se, 11
zlomky, 4; 7; 23
/známky/ lepší, 20
znát hodiny, 17
zpívat, 6; 7; 11; 14; 18; 21; 23; 25
/zpívat/ na půl, 2
/zpívat/ profesionálně, 13

—Ž—

žehlit, 7; 11; 14; 23; 24

žít ve věcích houfu dětí, 10